

POUM
Santa Cristina d'Aro

CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS
MEMÒRIA I NORMATIVA

PAU
CD

Gener 2023

INDEX

I.	MEMÒRIA	3
1.	OBJECTIUS.....	3
2.	MARC GENERAL	3
3.	JUSTIFICACIÓ I OPORTUNITAT DE LA REDACCIÓ DEL CATÀLEG	4
4.	REDACTORS I COLLABORADORS	4
5.	TIPOLOGIES DE BÉNS	5
-	ARQUITECTONIC (E).....	5
-	ARQUEOLÒGIC – PALEONTOLÒGIC (AR).....	5
-	SOCIOCULTURAL - ETNOLÒGIC (ET).....	5
-	NATURAL, AMBIENTAL I PAISATGÍSTIC (N).....	5
6.	CATEGORIES DE PROTECCIÓ	5
-	BÉNS CULTURALS D' INTERÈS NACIONAL (BCIN)	6
-	BÉNS CULTURALS D'INTERÈS LOCAL (BCIL)	7
-	ESPAIS DE PROTECCIÓ ARQUEOLÒGICA (EPA).....	7
-	BÉNS AMB PROTECCIÓ URBANÍSTICA (BPU).....	7
-	ENTORNS DE PROTECCIÓ	7
7.	TIPOLOGIES I CATEGORIES DE PROTECCIÓ	8
8.	NIVELL DE PROTECCIÓ	8
-	PROTECCIÓ INTEGRAL	8
-	PROTECCIÓ DE CONSERVACIÓ	9
-	PROTECCIÓ PARCIAL.....	9
-	PROTECCIÓ AMBIENTAL.....	9
-	PROTECCIÓ DOCUMENTAL	10
9.	ANTECEDENTS	10
10.	DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA.....	13
-	PATRIMONI ARQUITECTÒNIC (E).....	13
-	PATRIMONI ARQUEOLÒGIC – PALEONTOLÒGIC (AR).....	16
-	PATRIMONI SOCIOCULTURAL - ETNOLÒGIC (ET).....	24
-	PATRIMONI NATURAL – AMBIENTAL I PAISATGÍSTIC (N).....	26
II.	NORMATIVA URBANÍSTICA	27
	CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS.....	27
	CAPÍTOL II NORMES PARTICULARS D'INTERVENCIÓ EN BÉNS ARQUITECTÒNICS (E).....	31
	CAPÍTOL III NORMES PARTICULARS D'INTERVENCIÓ EN BÉNS PALEONTOLÒGICS I ARQUEOLÒGICS (AR).....	38
	CAPÍTOL IV NORMES PARTICULARS D'INTERVENCIÓ EN BÉNS SÒCIOCULTURALS I ETNOLÒGICS (ET).....	43
	CAPÍTOL V NORMES PARTICULARS D'INTERVENCIÓ EN BÉNS NATURALS, AMBIENTALS I PAISATGÍSTICS (N).....	44
	CAPÍTOL V PROMOCIÓ DE LA CONSERVACIÓ I MILLORA DEL PATRIMONI	46
	CAPÍTOL VI ORDENACIÓ DE L'ACTIVITAT MUNICIPAL	48

ACRÒNIMS

I. MEMÒRIA

1. OBJECTIUS

Els objectius d'aquest Catàleg són la protecció, conservació, millora, investigació, difusió i foment del patrimoni arquitectònic, arqueològic, etnològic, mediambiental, paisatgístic i natural del municipi de Santa Cristina d'Aro, no tan sols perquè reverteixi en la seva preservació o en l'increment de la seva qualitat, sinó també per contribuir al desenvolupament econòmic municipal i a la potenciació de la cultura i paisatge.

Amb aquest objectiu, es pretén detectar els valors del municipi, determinar un grau de protecció dels béns i les mesures per intervenir-hi, amb la finalitat de preservar la identitat del municipi.

En aquest marc, els objectius bàsics del Catàleg són els següents:

- Inventariar exhaustivament els béns immobles, els jaciments arqueològics i altres elements singulars de valor patrimonial, així com els valors naturals i paisatgístics del municipi.
- Aprofundir en el coneixement de la història de cadascun d'aquests elements, així com dels trets urbanístics i arquitectònics que els defineixen i caracteritzen, per a determinar els seus valors històrics, tipològics i ambientals, definir els motius de la seva catalogació i fixar la categoria i el nivell de protecció.
- Establir un seguit de mesures urbanístiques de protecció jurídica que serveixin d'instrument normatiu capaç de permetre la preservació i la posada en valor de tots aquests elements i valors.
- Proporcionar a l'Ajuntament una documentació que li permeti explicar fàcilment el treball a terceres persones.
- Permetre la difusió i el coneixement per part de la ciutadania dels valors patrimonials i paisatgístics i de la història que aquests elements transmeten com un actiu cultural.

2. MARC GENERAL

Els criteris de desenvolupament urbanístic sostenible es basen, entre d'altres aspectes, en l'establiment d'un model d'ordenació equilibrat que utilitzi racionalment el territori, el medi ambient i els recursos naturals.

Assolir aquesta fita, definida pel Text Refós de la Llei d'Urbanisme (en endavant, LUC), comporta conjuminar les necessitats de creixement amb la preservació dels valors històrics, arquitectònics, arqueològics, culturals i paisatgístics, així com dels valors identitaris dels municipis.

Per aconseguir l'efectivitat de les mesures de protecció, els municipis han d'incloure en el seu planejament general un Catàleg dels béns protegits d'acord amb l'article 59 de la LUC, que ha d'incloure aquells que figuren en els inventaris del Departament de Cultura (en endavant DC) -béns culturals d'interès nacional, d'interès local i espais de protecció arqueològica-, els protegits per altra via sectorial o els que el municipi vulgui protegir per la via urbanística.

En el marc del planejament urbanístic general (POUM), el Catàleg de béns protegits és un document normatiu que permet als ajuntaments protegir el patrimoni més significatiu del municipi. A través de fitxes individualitzades identifica els conjunts i els

elements patrimonials rellevants (arquitectònics, arqueològics- paleontològics, socioculturals - etnològics, naturals i ambientals - paisatgístics) i estableix el nivell de protecció al qual estan subjectes, determinant el tipus d'intervencions o actuacions possibles d'acord amb el contingut normatiu del pla, per tal de garantir la preservació dels valors i de les formes tradicionals d'ocupació humana del sòl.

Aquest Catàleg haurà de tenir en compte, evidentment, les determinacions de la Llei 9/1993 de patrimoni cultural català (en endavant LPCC).

L'aprovació del pla urbanístic general, amb el corresponent informe favorable del Departament de Cultura implica la catalogació de tots els béns inclosos al Catàleg

3. JUSTIFICACIÓ I OPORTUNITAT DE LA REDACCIÓ DEL CATÀLEG.

La Comissió Territorial d'Urbanisme de Girona en sessió del dia 26 de setembre de 2007 va aprovar definitivament el Pla d'Ordenació Urbana Municipal de Santa Cristina d'Aro (en endavant POUM 2008) que es va publicar al DOGC núm. 5042, el dia 7 de gener de 2008, que incloïa el Catàleg de béns a protegir.

L'any 2017 l'Ajuntament de Santa Cristina licita la Revisió del referit POUM 2008, on un dels objectius era revisar la vigència i adequació del Catàleg del 2008, ja que el Catàleg al no ser un document tancat, ans el contrari, s'ha d'anar modificant per incloure nous elements que cal preservar, rectificar dades o posar al dia informació que va apareixien.

Des de l'entrada en vigor de l'anterior Catàleg, els diferents serveis tècnics municipals d'urbanisme, cultura i medi ambient, han elaborat diferents documents i recopilat informació vinculades a la protecció i coneixement dels béns a protegir de les seves àrees de treball. Tota aquesta informació és imprescindible incorporar-la en el nou Catàleg.

Per una altra banda, l'anterior Catàleg del POUM 2008 únicament incloïa els béns arquitectònics i arqueològics del municipi. Avui en dia el patrimoni s'entén en un sentit més ampli i global, incloent totes les vessants que condicionen la concepció patrimonial (patrimoni arquitectònic, arqueològic, sociocultural, etnològic, ambiental, natural i paisatgístic). Visió que també es vol donar al nou document, incorporant els béns amb valor etnològic, ambiental, natural i paisatgístic.

4. REDACTORS I COLLABORADORS

Aquest Catàleg de béns protegits ha estat redactat pels arquitectes Núria Díez i Xavier Canosa (PAU CD, SLP) en col·laboració amb :

- Mar Melchor Ventulà, arquitecta de l'àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament
- Teresa Costa, tècnica de l'àrea de Cultura de l'Ajuntament
- Jofre de Febrer Bonilla, tècnic de l'àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament
- Xavier Niell Ciurana, historiador i arqueòleg que ha elaborat *l'Informe per a la modificació i inclusió de nous elements patrimonials (POUM Santa Cristina d'Aro)* i el *Catàleg de patrimoni arqueològic del municipi de Santa Cristina d'Aro*, que han servit de referència per a la redacció d'aquest Catàleg. S'assenyala amb ⁽¹⁾ les cites d'aquests documents.
- Natura Montfred redactors del "*Catàleg d'elements d'interès natural a Santa Cristina d'Aro -CEIN-*" que es pren com a referència per a la redacció del Catàleg natural, ambiental i paisatgístic.

5. TIPOLOGIES DE BÉNS

El Catàleg de béns protegits inclou els béns immobles existents en Santa Cristina d'Aro, que formen part del patrimoni català cultural i/o natural i paisatgístic. Els béns mobles, no són objecte d'aquest Catàleg urbanístic d'acord amb el contingut de l'article 75.1 del Reglament de la Llei d'Urbanisme (en endavant RLUC).

Els béns d'aquest Catàleg, segons la seva naturalesa i el tipus de valors associats, es poden classificar en les tipologies següents:

- **ARQUITECTONIC (E)**

Configuren el patrimoni arquitectònic català els elements o conjunts amb valor cultural, històric o identitari del municipi.

- **ARQUEOLÒGIC – PALEONTOLÒGIC (AR)**

El patrimoni paleontològic està format per aquelles zones on poden haver-hi elements fòssils no relacionats amb l'ésser humà ni amb els seus orígens o antecedents, que permeten l'estudi de la vida vegetal i animal.

El patrimoni arqueològic, el configuren el conjunt de jaciments o àrees (en subsòl, sòl i vol) que poden servir per al coneixement de la història o la cultura de l'indret, sempre que per obtenir aquest coneixement calgui estudiar-los amb metodologia arqueològica.

- **SOCIOCULTURAL - ETNOLÒGIC (ET)**

Es considera patrimoni sociocultural - etnològic els elements o indrets d'interès sociocultural de la memòria històrica.

- **NATURAL, AMBIENTAL i PAISATGÍSTIC (N)**

El patrimoni natural, ambiental i paisatgístic és configurat per les àrees, el valor de les quals és el resultat de la humanització de l'entorn, fruit de la interacció dinàmica entre els factors naturals (relleu, hidrografia, flora, etc.) i els humans (activitat econòmica, assentaments, etc.); els espais de valor geològic i els referents a la biodiversitat del territori.

Sovint en un mateix indret o un bé hi són presents valors reconeguts des de diverses perspectives: etnològic, natural, etc. Per evitar duplicitats el bé s'ha adscrit a una tipologia, per exemple:

- Les fonts i basses, que sovint tenen valors etnològics, ambientals i naturals s'han inscrit en la tipologia de béns naturals.
- En el Catàleg del POUM de 2008, hi havia dos elements -Cova d'en Daina i Església paleocristiana o vella de Santa Cristina, que estaven inclosos en la categoria arquitectònica i en l'arqueològica. Per les seves característiques aquest Catàleg les inclou en la categoria d'arqueologia.
- En el cas de les masies al estar incloses en el Catàleg de Masies i Cases Rurals d'aquest POUM no s'han inclòs com béns etnològics, però sí s'han inclòs en el Catàleg de patrimoni arquitectònic aquelles que tenen aquests valors.

6. CATEGORIES DE PROTECCIÓ

Aquest Catàleg determina per cada bé la categoria de protecció a la que pertany, atenent les determinacions de la LPCC i les característiques de cada element.

Amb l'aprovació definitiva d'aquest Catàleg que forma part del POUM, els béns catalogats passen a ser patrimoni protegit de Santa Cristina d'Aro, amb totes les implicacions jurídic-administratives que correspongui. Només mitjançant una descatalogació, convenientment justificada i tramitada, deixaria de formar part del conjunt de béns catalogats del municipi.

S'estableixen cinc categories que es descriuen a continuació:

- **BÉNS CULTURALS D' INTERÈS NACIONAL (BCIN)**

Són els béns immobles més rellevants del patrimoni cultural català, inclosos en el Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional del DC.

Gaudeixen d'aquesta protecció:

- Els béns més rellevants del patrimoni cultural català, declarats per la Generalitat segons el procediment que estableix la LPCC.
- Castells i fortificacions, Decret de 22 d'abril de 1949, recollit a la disposició addicional 1.2 LPCC
- Creus de terme, escuts, emblemes, pedres heràldiques, rotlles de justícia, etc. Decret 571/1963, de 14 de març
- Determinats museus, Decret 474/1962, d'1 de març
- Coves, abrics i indrets que contenen manifestacions d'art rupestre, disposició addicional 1.3 LPCC

La Direcció General del Patrimoni Cultural és l'òrgan encarregat de la tramitació i seguiment de la seva conservació, investigació i difusió. Segons l'art. 7 LPCC, els béns immobles d'aquesta categoria es classifiquen en:

- a) Monument històric: construcció o altra obra material produïda per l'activitat humana que configura una unitat singular.
- b) Conjunt històric: agrupament de béns immobles, continu o dispers, que constitueix una unitat coherent i delimitable amb entitat pròpia, encara que cadascun individualment no tingui valors rellevants.
- c) Jardí històric: espai delimitat que és fruit de l'ordenació per l'home d'elements naturals i que pot incloure estructures de fàbrica.
- d) Lloc històric: paratge natural on es produeix un agrupament de béns immobles que formen part d'una unitat coherent per raons històriques i culturals a la qual es vinculen esdeveniments o records del passat, o que contenen obres de l'home amb valors històrics o tècnics.
- e) Zona d'interès etnològic: conjunt de vestigis, que poden incloure intervencions en el paisatge natural, edificis i instal·lacions, que contenen en llur si elements constitutius del patrimoni etnològic de Catalunya.
- f) Zona arqueològica: lloc on hi ha restes de la intervenció humana que solament és susceptible d'ésser estudiat en profunditat amb la metodologia arqueològica, tant si es troba en la superfície com si es troba en el subsol o sota les aigües. En el cas que els béns culturals immobles definits per les lletres a), b), c), d) i e) tinguin en el subsol restes que solament siguin susceptibles d'ésser estudiades arqueològicament, tindran també la condició de zona arqueològica.
- g) Zona paleontològica: lloc on hi ha vestigis fossilitzats que constitueixen una unitat coherent i amb entitat pròpia, encara que cadascun individualment no tingui valors rellevants.

- **BÉNS CULTURALS D'INTERÈS LOCAL (BCIL)**

Són els béns immobles integrants del patrimoni cultural que, tot i la seva significació i importància, no compleixin les condicions pròpies dels béns culturals d'interès nacional, però que cal preservar i mantenir com a identificadors del municipi. Estan inclosos en el Catàleg del Patrimoni Cultural Català del DC.

Formen part d'aquesta categoria:

- Béns radicats a Catalunya que estaven inclosos en catàlegs de patrimoni cultural incorporats en plans urbanístics vigents en el moment de l'entrada en vigor de la LPCC.
- Béns declarats com a BCIL pel procediment regulat per la LPCC, a través de declaracions individuals (art. 17 LPCC) per l'Ajuntament.
- Béns inclosos en Catàlegs incorporats en plans urbanístics aprovats a partir de l'entrada en vigor de la LPCC que han estat comunicats al Departament de Cultura.

Els instruments de protecció i de control recauen principalment en els municipis.

- **ESPAIS DE PROTECCIÓ ARQUEOLÒGICA (EPA)**

En el cas del patrimoni arqueològic l'article 49 de la Llei 9/93 defineix com espais de protecció arqueològica els llocs que no han estat declarats BCIN on, per evidències materials, per antecedents històrics o per altres indicis, es presumeix l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques. Els espais de protecció arqueològica són determinats per resolució del conseller de Cultura, amb audiència prèvia dels interessats i de l'ajuntament afectat. S'ha de donar compte a l'ajuntament i als interessats de la resolució, que no ha d'ésser publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

- **BÉNS AMB PROTECCIÓ URBANÍSTICA (BPU)**

Són aquells béns immobles no declarats ni incoats BCIN o BCIL, els valors dels quals identifiquen a l'arquitectura tradicional del lloc i/o el paisatge del municipi, que el pla vol protegir pels seus valors d'interès cultural.

Formen part d'aquesta categoria:

- Béns, inclosos en Catàlegs municipals o sectorials incorporats en plans urbanístics municipals, plans especials de protecció, plans directores urbanístics, aprovats a partir de l'entrada en vigor de la LPCC que no han estat comunicats al DC, i per tant no estan inscrits.
- Béns reconeguts pel pla urbanístic anteriors a la LPCC o inventariats que no poden tenir la consideració de BCIL
- Béns existents reconeguts pel pla urbanístic que no gaudeixen de cap protecció sectorial.

- **ENTORNS DE PROTECCIÓ**

L'adequada protecció d'un bé pot requerir la delimitació i regulació d'un àmbit de protecció al seu entorn, l'alteració del qual podria afectar i desmerèixer els valors del bé catalogat, trencant la seva harmonia amb l'entorn natural i/o la identitat en el paisatge urbà on s'emplaça .

Així, vinculat als béns catalogats es pot delimitar un àmbit d'influència o "entorn" amb una regulació específica per tal de garantir la protecció ambiental del bé. L'entorn delimitat, que pot incloure el subsòl, és constituït per l'espai, sigui edificat o no, que dona suport ambiental al bé catalogat. Qualsevol variació en la regulació urbanística de "l'entorn" pot incidir directa o indirectament en els valors protegits del bé limitant-ne la contemplació o l'estudi.

7. TIPOLOGIES I CATEGORIES DE PROTECCIÓ

Atenent a la tipologia i les diferents categories de protecció, els béns es poden classificar en:

- El patrimoni arquitectònic (E) i el sociocultural - etnològic (ET), pot pertànyer a les categories següents: -
 - BCIN: monuments, conjunts i llocs històrics; zones d'interès etnològic, inclosos al registre DC.
 - BCIL: béns inclosos al catàleg DC.
 - BPU: resta de béns.
- El patrimoni arqueològic- paleontològic (AR):
 - BCIN: Zones arqueològiques i zones paleontològiques, incloses al registre DC.
 - BCIL: Jaciments arquitectònics i paleontològics, inclosos al catàleg DC.
 - EPA: Espais de protecció arqueològica.
 - BPU: Jaciments arquitectònics i paleontològics, i àrees d'expectativa arqueològica.
- El patrimoni natural i l'ambiental-paisatgístic (N):
 - BCIN: Jardins històrics, inclosos al registre DC.
 - BCIL: altres jardins amb interès, inclosos al catàleg DC.
 - BPU: els béns naturals i els ambientals-paisatgístics, estan regulats per legislacions sectorials. El planejament urbanístic pot recollir aquells que puguin comportar i necessitar regulacions urbanístiques. Aquests béns per no estar regulats per la LPCC, s'han d'incloure amb la categoria de BPU.

8. NIVELL DE PROTECCIÓ

A banda de les categories de protecció que s'han exposat a l'apartat anterior, cada bé que forma part d'aquest Catàleg, gaudirà d'un nivell de protecció diferent en funció dels seus valors. Aquests nivells de protecció de major a menor protecció són:

- **PROTECCIÓ INTEGRAL**

Nivell de protecció total, el més elevat, aplicable a aquells béns que s'han de mantenir íntegrament, amb especial respecte de les seves característiques específiques, i dels elements o parts que els componen. Només es permetran actuacions de restauració i consolidació que no malmetin, perjudiquin o desvirtuin el bé.

Tots els BCIN, així com tots els jaciments arqueològics i paleontològics, siguin BCIN o no, així com els EPA, tenen un nivell de protecció integral, d'acord amb allò establert per la llei 9/93.

També es pot establir un nivell de protecció integral a BCIL o BPU que, atenent als seus valors, formen un tot indivisible.

- **PROTECCIÓ DE CONSERVACIÓ**

Nivell de protecció per als béns que no poden ser objecte de modificacions substancials que els desfigurin i que per tant, cal preservar i revalorar globalment.

En termes generals són permeses les actuacions encaminades a la seva conservació i posta en valor i a la recuperació d'aquells aspectes que s'hagin vist alterats. L'atribució d'una protecció amb nivell de conservació pot suposar restriccions d'ús.

En el cas del patrimoni arquitectònic, aquest nivell de protecció afecta aquells edificis o elements de singular valor, BCIL o BPU, bé perquè conserven la seva fesomia original, bé perquè, tot conservant-la en els aspectes bàsics, han perdut la coherència unitària genuïna a causa d'intervencions sobre la construcció original, d'un procés de degradació o d'un canvi d'ús. En aquests edificis i elements, les actuacions permeses seran les de restauració dels seus valors primitius mitjançant projectes unitaris de reforma i/o restauració.

- **PROTECCIÓ PARCIAL**

Nivell de protecció per als béns on interessa preservar i revaloritzar algun dels seus elements. Són permeses obres sempre i quan no es perdin els valors dels elements que van originar la protecció.

En el patrimoni arquitectònic aquesta protecció és aplicable a BCIL i BPU. En el cas del patrimoni arqueològic i paleontològic el nivell de protecció parcial es pot aplicar als jaciments, ja siguin BCIL o BPU.

Per a les AEA el nivell de protecció parcial es tracta d'una protecció transitòria, ja que una vegada descobertes s'haurà de valorar si requereix protecció, així com el nivell d'aquesta. Qualsevol intervenció en aquestes AEA, incloent-hi el subsòl d'elements immobles, ha d'anar precedida d'exploracions i dels pertinents informes arqueològics que justifiquin l'oportunitat de l'obra projectada.

- **PROTECCIÓ AMBIENTAL.**

Nivell de protecció per a béns i/o conjunts, el valor dels quals resideix principalment en la configuració paisatge urbà, rural, natural o paisatgístic de notable valor ambiental.

Quant als béns arquitectònics, aquest nivell protegeix els béns o conjunts BCIL i BPU, els valors dels quals es troben fonamentalment a les façanes, per formar part d'un context d'edificacions d'una mateixa tipologia que defineix un determinat ambient o paisatge urbà o rural.

Quant als Béns naturals i ambientals-paisatgístic, aquest nivell protegeix àrees, entorns i elements puntuals, que tinguin valor ecològic i mediambiental (ex.: boscos, miradors, cingleres, abrics, jardins històrics, fonts naturals, arbres monumentals)

• PROTECCIÓ DOCUMENTAL

Nivell de protecció que permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Aquest nivell de protecció només és aplicable a aquells BPU, on per motius d'interès públic, no sigui possible la seva conservació.

9. ANTECEDENTS

El Catàleg del POUM del 2008 es pren com a referència d'aquest nou Catàleg, si bé també s'ha de tenir en compte que des del moment de la seva entrada en vigor s'ha declarat BCIL varis jaciments i monument megalítics segons acord de Ple del dia 28 d'abril de 2020, s'ha redactat el Catàleg d'elements d'interès natural (en endavant CEIN) que va estar sotmès a un procés de participació ciutadana; i el "Catàleg de patrimoni arqueològic del municipi de Santa Cristina d'Aro" redactat per l'historiador i arqueòleg Xavier Niell Ciurana.

Així en el moment de redacció del nou Catàleg es trobem:

- a) Respecte a les tipologies de béns, únicament hi ha dos tipologies de béns protegits: arquitectònic i arqueològic. El CEIN no es va tramitar administrativament.
- b) Respecte a les categories:
 - BCIN. El planejament urbanístic recull els dos béns declarats per la Generalitat de Catalunya amb aquesta protecció:
 - El Monument històric Castell de la Roca de Solius E 057
 - la zona arqueològica Cova d'en Daina AR 010
 - BCIL. El Catàleg del 2008 no incloïa cap BCIL, però sí que l'Ajuntament va declarar BCIL pel procediment de declaració individual catorze béns, tots ells jaciments arqueològics o monuments megalítics que són:
 - Dolmen del Mas Bousarenys AR 001
 - Cista del Bosc d'en Roquet AR 004
 - Cista de la Carretera de Calonge AR 005
 - Cista del Suro del Rei AR 006
 - Cista de la Finca d'en Güitó AR 007
 - Menhir de can Llaurador AR 017
 - Menhir de la Murtra AR 018
 - Menhir del Terme Gros AR 019
 - Dolmen de les Pedres Dretes d'en Lloveres AR 020
 - Poblat ibèric de Plana Basarda AR 022
 - Església Vella de Santa Cristina d'Aro AR 024
 - Menhir de la Pedra Ramera AR 029
 - Dolmen de can Reparat o de les Ginesteres AR 049
 - Cista de can Jan AR 050
 - EPA. Actualment no consta cap espai de protecció arqueològica al municipi que hagi estat determinat per resolució del conseller de Cultura.
 - BPU. Tenen aquesta consideració els béns inclosos en el Catàleg del POUM aprovat l'any 2008 que no tenen altres proteccions i que són:

Béns arquitectònics

– Entorn de l'Església	E 001
– Can Roca	E 002
– Església parroquial	E 003
– Can Tapioles	E 004
– Antiga rectoria	E 007
– Ca la Rissega	E 008
– El Pedró	E 009
– Carreró Vell	E 011
– Ca l'Aymerich	E 012
– Cal Gorgo	E 013
– Estació del carrilet	E 014
– Can Llauradó o Can Roca	E 015
– Mas Calvet	E 016
– Can Balmanya	E 017
– Mas Nadal o Cal Frare	E 018
– Casa Solernou	E 019
– Can Carbó	E 020
– Mas Ribes	E 021
– Mas Aymerich	E 022
– Església de Santa Maria de Bell-lloc	E 023
– Rectoria de Bell-lloc	E 024
– Restaurant de la Font Picant	E 025
– Baixador de la Font Picant	E 026
– Mas Reixach de Bell-lloc	E 027
– Magatzem del “Manantial de Salenys”	E 029
– Mas La Barraca	E 030
– Mas Pi	E 031
– Mas Darder	E 032
– Can Provençal	E 033
– Mas Beuloli	E 034
– Molí dels Frares	E 035
– Can Duran – Can Geli	E 036
– Molí d'en Tarrés	E 037
– Església i Mas Sant Josep	E 038
– Mas Ferrer	E 039
– Can Cama de Romanyà	E 041
– Església de Sant Martí de Romanyà	E 042
– Monument Funerari J. Almeda	E 043
– Rectoria de Sant Martí de Romanyà	E 044
– Mas Güitó	E 045
– Mas Miquel	E 046
– Can Lloveres	E 048
– Creu de Romanyà	E 049
– Can Merla	E 050
– Mas Torrelles	E 051
– Mas Tapioles	E 052
– Església de Santa Agnès de Solius	E 053
– Mas Auladell	E 054
– Mas Pla	E 055
– Can Duran de Gatellà	E 056

- Can Dalmau E 058
- Can Reixach de Solius E 060
- Can Vicenç E 061
- Can Creixell E 062
- Ermita, rectoria i font de Sant Baldiri E 063
- Mas Basart E 066
- Can Vinyoles de Tossa E 067
- Mas Magraner (Mas Bagudanys) E 070
- Mas Mordenyac E 071
- Mas Vilavella
- Can Cama

Béns arqueològics

- Mas Bousarenys AR 002
 - Carretera de Romanyà de la Selva AR 003
 - Cista de l'Oliveret AR 008
 - Costa d'Alou AR 009
 - Cova dels Lladres AR 011
 - Cova dels Moros AR 012
 - Cova d'en Riera AR 013
 - Dolmen del Camp d'en Güitó AR 014
 - Malvet I AR 015
 - Malvet II AR 016
 - Pedres Grosses AR 021
 - Romanyà (Camp d'en Güitó) AR 023
 - Santa Maria de Bell-lloc AR 025
 - La Tuna AR 026
 - Cova d'en Pere AR 027
 - Can Duran de Tallades AR 028
 - Can Dalmau AR 030
 - Can Llaurador AR 031
 - Can Poncet AR 032
 - Can Tapioles AR 033
 - Cova Beta AR 034
 - Estació de la Font Picant AR 035
 - Forn del Vidre AR 036
 - Forn Romà de Solius AR 037
 - Jaciment de còdols AR 038
 - Jaciment de còdols camí de Can Duran AR 039
 - Jaciment ibèric del camí de Can Duran AR 040
 - Jaciment romà de Roca de Malvet AR 041
 - Menhir de la Pedrafità AR 042
 - Pas dels Bous AR 043
 - Romanyà de la Selva – nucli antic AR 044
 - Sota Roca Rovira AR 045
 - Serra de l'Anglada AR 046
 - Menhir del Mas de la Font ET021
- Entorns de protecció. Únicament es delimitaven els entorn de protecció dels jaciments arqueològics.

10. DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA

El present Catàleg inclou quatre tipologies de béns a protegir:

- Arquitectònic (E) amb un total de 71 béns (7 conjunts d'interès, 60 edificis d'interès i 4 elements d'interès)
- Arqueològic-Paleontològic (AR) amb un total de 65 béns (51 jaciments, cap EPA, i 14 punts d'expectativa arqueològica)
- Sociocultural i etnològic (ET) amb un total de 25 béns
- Natural, ambiental i paisatgístic (N) amb un total de 85 béns (20 arbres i arbredes, 22 fonts, 39 basses i 4 elements paisatgístics)

• PATRIMONI ARQUITECTÒNIC (E)

El Catàleg de Patrimoni Arquitectònic inclou un total de 71 béns dels quals només un està catalogat com a BCIN, es tracta del Castell de la Roca de Solius (E 057), i proposa catalogar 55 com a BCIL, 15 com a BPU i cap entorn de protecció.

Aquest Catàleg inclou tots els béns arquitectònics de l'anterior Catàleg del POUM del 2008, amb les següents consideracions:

- La inclusió de set nous béns:
 - La Casa de Cultura al Barri de l'Església (E 005)
 - La Casa estudi pel dibuixant Cesc a l'avinguda de l'Església (E 006) inclosa a l'Inventari de DC amb el núm. 46.545
 - Creu de Terme o del Pedró a la plaça del Pedró (E 010) inclosa a l'Inventari de DC amb el núm. 30.788
 - Mas Bou al veïnat de Bell-lloc (E 028) inclosa a l'Inventari de DC amb el núm. 7.359
 - Nucli històric de Romanyà (E 040)
 - Mas Casas al veïnat de Romanyà de la Selva (E 047)
 - Can Llaurador al veïnat de Solius (E 059)
 - El nucli històric del Vilar (E 065)
 - Can Cases o Mas Miró al veïnat del Vilar (E 068)
 - Can Croses al veïnat del Vilar (E 069)
- La exclusió de les masies Mas Vilavella i Can Cama ambdós del veïnat de Solius que estaven incloses a l'anterior Catàleg. En totes dues es van realitzar en els anys vuitanta i noranta obres de reforma i ampliació, que van alterar les seves característiques originals com les obertures de façana, la disposició arquitectònica i els espais interiors. Malgrat tractar-se d'edificacions integrades en el seu entorn i en un bon estat de conservació, que s'inclouen en el Catàleg de Masies i Cases Rurals d'aquest POUM, els valors patrimonials arquitectònics pràcticament han desaparegut i difícilment seran recuperables. Es per aquesta pèrdua de valor patrimonial arquitectònic que es proposa la seva descatalogació.

Mas Vilavella (actualitat)

Mas Vilavella (1986)

Can Cama de Solius (actualitat)

Can Cama de Solius (1986)

- La eliminació de la duplictat de tipologia de dos béns la Cova d'en Daina (AR 010) i l'Església paleocristiana o vella de Santa Cristina (AR 024), que estaven incloses com a béns arquitectònics i com arqueològics. El present Catàleg considera que aquesta duplictat és redundant i no s'ajusta a la realitat, i les inclou com a béns arqueològics.

Tot i que és veritat que en els dos casos es tracta de dos monuments que poden tenir un caràcter arquitectònic (un dolmen fet amb grans lloses de pedra i les restes d'una església preromànica que té l'origen en un església paleocristiana anterior i en un mausoleu funerari d'època romana); el fet que s'hi hagin realitzat diverses campanyes d'excavació arqueològica al llarg dels anys que han permès conèixer la seva cronologia, fases constructives i funcionalitat; això els converteix en veritables jaciments arqueològics, si ens atenem al que exposa la Llei 78/2002 del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic de Catalunya, sobre la definició de que és un jaciment arqueològic. ⁽¹⁾

- La correcció d'errades en la descripció dels béns inclosos a l'anterior Catàleg respecte a denominacions, ubicacions, determinacions gràfiques, valoració, ...
- El criteri per catalogar edificis o elements com conjunt arquitectònic (conjunt d'interès) no és la proximitat entre els elements o edificis que es volen catalogar sinó la seva arquitectura, estil i cronologia. Amb aquest criteri ⁽¹⁾:
 - El mas Sant Josep i la seva església (E 038) estan inclosos en una única fitxa descriptiva com conjunt arquitectònic, ja que els dos edificis estan units entre formant un de sol i varen ser construïts en el mateix període (finals s.XIX) i seguint el mateix estil arquitectònic (estil neogòtic).
 - L'ermita i la rectoria de Sant Baldiri (E 063) encara que es tracta de dos edificis separats però a l'entorn d'un gran pati que està tancat o delimitat amb uns murs, formen part d'un mateix conjunt arquitectònic ja que varen ser construïts en el mateix període (mitjans segle XVIII) i tenen un mateix estil arquitectònic (barroc).
 - En canvi pel que fa a l'església i la rectoria de Sant Martí de Romanyà o l'església i la rectoria de Santa Maria de Bell-lloc, cada element està catalogat en una fitxa separada com edificis d'interès, ja que són d'èpoques i estils diferents.
- El criteri per catalogar les parts específiques d'un edifici (façana, portes, pintures, rellotges de sol,...) és amb caràcter general incloure-les en la fitxa arquitectònica de l'edifici remarcant la seva singularitat, amb l'excepció de les parts que tinguin una gran singularitat i raresa, que en aquest cas, tindran una protecció pròpia i especial recollits amb un fitxa especial, és el cas de la Font de Sant Baldiri (E 064) que està situada a tocar l'ermita del mateix nom i presenta un marc de pedra al seu voltant d'estil gòtic. Està formada per un arc conopial, sostingut per uns brancals, que emmarca un fris d'arcuacions cegues d'estructura trilobada. ⁽¹⁾

En la elaboració d'aquest Catàleg també s'ha tingut en compte l'aplicació eGIPCI, Gestió Integral del Patrimoni Cultural Immobile del Departament de Cultura, on hi ha recollits tots els elements que mereixen o tenen alguna figura de protecció, tant siguin arquitectònics, arqueològics o paleontològics. Respecte als elements arquitectònics que figuren en aquest Inventari del DC, s'han inclòs tots excepte:

- Les masies de Can Pijoan (7400) i Mas Canyet (7410) ja no es van incloure en el Catàleg del POUM 2008 per no presentar interior o exteriorment cap element de valor ni responien de forma clara a la tipologia edificatòria a la que

pertanyen, i el Mas Viader (7398) per la seva pèrdua de valor, motivada per les intervencions que s'havien realitzat.

- Les masies de mas Vilavella (7397) i can Cama de Solius (7362) que aquest Catàleg proposa la seva descatalogació per la pèrdua de valor.
- La planta envasadora de les aigües del "Manantial de Salenys" (7392) està dintre de terme municipal de Llagostera, no de Santa Cristina d'Aro, ja que la riera de Salenys és el límit de terme.
- La fita del Mas Salvador (46.434) és una fita de terme que s'inclou en el Catàleg Etnològic (ET 025 Fita 3 del terme amb Llagostera LL-3).

• PATRIMONI ARQUEOLÒGIC – PALEONTOLÒGIC (AR)

El contingut d'aquest Catàleg pren com a referència el "Catàleg de patrimoni arqueològic del municipi de Santa Cristina d'Aro" redactat per l'historiador i arqueòleg Xavier Niell Ciurana per encàrrec de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro, i que aquest Catàleg de béns protegits remet per a una major informació dels béns inclosos.

El Catàleg de Patrimoni Arqueològic - Paleontològic inclou un total de 51 béns dels quals només un està catalogat com a BCIN, es tracta de la Cova d'en Daina (AR 010), i 14 com a BCIL. El Catàleg proposa ampliar els béns BCIL amb la incorporació d'un bé (AR 025 Santa Maria de Bell-lloc), i 35 com a BPU. Cada element té un entorn de protecció que s'assenyala en la fitxa individual. Dels 51 béns inclosos en el Catàleg tots són jaciments arqueològics.

Tots els jaciments arqueològics tenen un nivell de protecció integral i els punts d'expectativa arqueològica un nivell de protecció parcial.

Aquest Catàleg inclou tots els béns arqueològics de l'anterior Catàleg del POUM del 2008, amb les següents consideracions:

- Ampliació del Catàleg amb dos nous béns inclosos a l'Inventari del Patrimoni Cultural Immoble Patrimoni Arqueològic del DC:
 - Can Llac Vell o Mas Sala (AR 047) número 20720 de l'Inventari del DC
 - Casa de l'era de la Llaca (AR 048) número 21.312 de l'Inventari del DC
- Ampliació del Catàleg amb tres nous jaciments arqueològics que s'han descobert en els últims anys (2016-2019) i que encara no havien estat catalogats:
 - Dolmen de can Reparat o de les Ginesteres (AR 049) va ser descobert per Jordi Fernández de Palamós el mes de maig de l'any 2016. Va ser excavat de forma preventiva per l'empresa d'arqueologia ÀTICS SL. entre finals del 2016 i primers mesos de l'any 2017. Es tracta d'una possible galeria catalana o una grana caixa megalítica amb dos túmuls o estructures tumulàries circulars, sobreposades entre si al seu voltant i fetes de terra i pedres. En seu interior s'hi varen trobar alguns fragments de ceràmica i una làmina de quars que ens permeten afirmar que va ser utilitzat com a lloc d'enterrament col·lectiu durant l'edat del Bronze (1800-1000aC). Tot i això és molt possible que la seva construcció dati d'un període anterior (època Neolítica).⁽¹⁾
 - Cista de Can Jan (AR 050) va ser descoberta per Miquel Romero de Calonge el mes de març de l'any 2019. Està formada per un conjunt de lloses de granit de petites dimensions clavades verticalment formant una mena de caixa de pedra de planta rectangular, lleugerament enfonsada

dins el subsòl, i amb un petit túmul circular fet de terra i pedres al seu voltant. Tot i que encara no ha estat excavada científicament per la seva morfologia, materials constructius, dimensions, orientació, etc, i sobretot per la seva similitud amb la resta de cistes amb túmul que es coneixen pels voltants del poble de Romanyà de la Selva (cista de la Carretera de Calonge, Suro del Rei, Finca d'en Güitó i Bosc d'en Roquet) es creu que es tracta d'un veritable monument megalític que es va fer servir com a lloc d'enterrament individual durant el Neolític Final (3500-3000aC).⁽¹⁾

- Plana del Vidre (AR 051) és un jaciment conegut dins el món de l'arqueologia des de finals del segle XIX, i on al llarg dels anys (sobretot als anys 70) s'hi han recollit en superfície diversos materials arqueològics (eines de sílex, una destrala polimentada, fragments de ceràmica ibèrica, fragments de ceràmica romana, trossos de vidre, etc); que ens mostren que l'espai va ser freqüentat per l'home al llarg de la història. Nombroses publicacions científiques se'n han fet ressò (Martorell 1879, Pella 1883, Gonzalez 1905, Gener 1933-1935, Escortell 1972....). Tot i aquests antecedents arqueològics el jaciment mai ha estat catalogat científicament. No consta en cap catàleg arqueològic ni en la Carta Arqueològica del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

El problema d'aquest jaciment radica en el fet que als anys 70, el propietari dels terrenys, va dur a terme un aterrament de tota la muntanya per tal de plantar-hi eucaliptus. Aquests treballs segur que varen malmetre o destruir part del jaciment. Tot i això es pensa que encara hi poden quedar algunes restes arqueològiques enterrades en alguns punts. És per aquest motiu que seria bo catalogar i protegir aquest jaciment per tal que en un futur es puguin excavar i estudiar aquestes restes i es pugui conèixer amb detall la cronologia i la funcionalitat del jaciment.⁽¹⁾

- Ampliació del Catàleg amb 16 punts d'expectativa arqueològica (PEA), que són aquells elements o monuments que per llurs característiques són susceptibles de ser un jaciment arqueològic, tot i que fins al moment no s'hi han fet excavacions arqueològiques o s'hi han recollit materials arqueològics que ens permetin confirmar o refutar si es tracta d'un veritable jaciment arqueològic.

La seva inclusió en aquest apartat tindrà un caràcter transitori o temporal i s'ha d'entendre com un element de control i de protecció de tots aquests possibles jaciments arqueològics davant de les amenaces que es puguin produir en un futur proper dins el terme municipal de Santa Cristina (construcció o ampliació de pistes forestals, neteges de sotabosc amb maquinària pesada, construcció de noves edificacions o infraestructures, extracció d'àrids, extracció de blocs de granit, vandalisme, etc) i que poden comportar la seva afectació o destrucció si no se'n té constància.⁽¹⁾

En aquest subapartat s'hi hauria d'incloure els següents elements:

- PEA 001: Cau del Carboner (veïnat de Bell-lloc)
- PEA 002: Cova Beta II (veïnat de Malvet)
- PEA 003: Cova del Llop (veïnat de Solius)
- PEA 004: Cova d'en Valentí (veïnat de Solius)
- PEA 005: Abric d'en Cama (veïnat de Romanyà de la Selva)
- PEA 006: Cova Toixonera I (veïnat de Romanyà de la Selva)
- PEA 007: Cova Toixonera II (veïnat de Romanyà de la Selva)
- PEA 008: Cova Toixonera III (veïnat de Romanyà de la Selva)

- PEA 009: Cova Toixonera IV (veïnat de Romanyà de la Selva)
- PEA 010: Inscultura de les Toixoneres (veïnat de Romanyà de la Selva)
- PEA 011: Cova de les Falgueres (veïnat de Romanyà de la Selva)
- PEA 012: Cova de la Serra Llarga I (veïnat de Romanyà de la Selva)
- PEA 013: Cova de la Serra Llarga II (veïnat de Romanyà de la Selva)
- PEA 014 Jaciment romà de la Font de Panedes (veïnat de Romanyà de la Selva)
- El nucli de l'Església de Santa Cristina (E 001) i l'Església de Santa Agnès de Solius (E 053) també es consideren punts d'expectativa arqueològica, si bé per no duplicar fitxes del mateix bé, s'inclou la seva regulació dintre de la fitxa arquitectònica.
- Exclusió del Catèleg arqueològic - paleontològic els següents béns:
 - Anterior fitxa AR 25 Romanyà de la Selva ja que no existeix cap jaciment prehistòric d'època epipaleolítica dins del poble o parròquia de Romanyà de la Selva. En realitat la fitxa AR025 fa referència al jaciment paleolític de la Font de Panedes, el qual es troba situat dins el terme municipal de Llagostera i que ja està catalogat en aquell municipi.

El fet que aquest jaciment prehistòric estigui catalogat dins el terme municipal de Santa Cristina d'Aro es deu a tot un seguit d'equivocs que es varen produir al llarg dels anys entre els investigadors que varen estudiar aquest jaciment degut a la poca documentació que es conserva sobre l'activitat arqueològica que varen realitzar els germans Cama de Romanyà de la Selva (descobridors del jaciment) a finals del segle XIX principis del segle XX. A continuació relacionarem les proves bibliogràfiques que s'han pogut recollir sobre la descoberta i història d'aquest jaciment prehistòric per tal resoldre d'una vegada per totes aquesta problemàtica:

Si llegim la fitxa AR025 del "Catèleg arqueològic de Santa Cristina d'Aro" redactat per l'historiador i arqueològ Xavier Niell ⁽¹⁾ se'ns diu:

"Romanyà de la Selva (AR025): Del taller de sílex en dona notícia Gonzalez Hurtebise. Les peces de la col·lecció Cama venen del mateix lloc (una burí, dues làmines retocades, dues bases de làmines i dos esclats). Epipaleolític. Esteva diu que el Sr. Calvet de Llagostera ha anat trobant més peces pel mateix paratge. Esteva dubta si es tracta d'un únic taller de sílex".

La primera cosa que convé comentar és que el senyor Cama de Romanyà mai va descobrir cap jaciment prehistòric d'època epipaleolítica dins del terme o parròquia de Romanyà de la Selva. En canvi si que havia descobert algunes eines de sílex a l'entorn de la Font de Panedes de Llagostera.

Aquest fet el podem saber amb molta seguretat si llegim l'obra de l'arxiver Eduardo González Hurtebise titulada *"Bosquejo histórico de la villa de San Feliu de Guíxols, seguido de unos breves apuntes de historia interna (des de los más remotos tiempos hasta 1517)"* i que va ser publicada l'any 1905. En ella hi podem llegir el següent: *"el señor Cama, de Romañá, me comunicó, que en Panedas, cerca de la estación de la Font Picant, hay vestigios de un taller prehistórico, donde se construyeron armas y útiles de sílex (...)".*

Probablement Eduardo González Hurtebsie va aconseguir aquesta informació sobre el jaciment durant una excursió que va efectuar a Romanyà de la Selva el 22 de novembre de 1903, en la qual l'hisendat Pere Cama Casas li mostrà diversos jaciments arqueològics de la zona (molts dels quals havien estat descoberts per ell mateix) i la seva col·lecció de materials arqueològics. Tot i això estem segurs que Hurtebise no va visitar aquest jaciment prehistòric i que solament en va deixar constància en la seva obra per a futures investigacions.

L'únic jaciment prehistòric conegut als entorns de la Font de Panedes, és un jaciment a l'aire lliure que es localitza a l'altre costat de la carretera de Llagostera a Romanyà (GIV-6612), en els camps de conreu que hi ha a tocar el bosquet que fa de zona de pàrquing per la gent que visita la font de Panedes i la via ferrada de la riera de Salenys. Aquest jaciment conegut amb el nom de "la Font de Panedes" es troba situat per molt poc dins el terme municipal de Llagostera i va ser descobert pel senyor Josep Calvet de Llagostera.

Aquest senyor Calvet, és el mateix senyor, que en la fitxa AR025 se'ns diu, que també havia recollit peces en el mateix paratge on el senyor Cama havia descobert el seu jaciment prehistòric.

Segons un document manuscrit que es guarda a l'Arxiu Municipal de Llagostera i que va ser fet pel mateix Josep Calvet als anys 70, sabem que aquest jaciment de la Font de Panedes, situat a la zona dels "Canyers" i dins de l'antic bosc del senyor Llambí de Llagostera, va ser descobert per ell mateix pels volts de l'any 1924, animat pel senyor Cama de Romanyà, el qual li havia ensenyat les puntes de fletxa de sílex que ell mateix havia trobat en l'excavació del dolmen de la Cova d'en Daina.

Per tant gràcies a aquest document sabem que a principis del segle XX existia una bona relació d'amistat entre el senyor Calvet de Llagostera i els descendents de la família Cama de Romanyà.

Per tant no és gens descabellat pensar que en algunes de les converses que varen mantenir, els descendents de la família Cama li haguessin parlat de l'existència d'aquest jaciment prehistòric a l'entorn de la font de Panedes. És molt possible que Josep Calvet intentés retrobar aquest jaciment i que ho aconseguís pels volts de 1924.

En els anys següents el mateix Josep Calvet hi va recollir nombroses peces de sílex com ara ascles, burins, raspadors i dos o tres nuclis de sílex de grans dimensions, materials que es varen perdre degut a la Guerra Civil (AICART, 2013 i 2019).

Amb la derrota de l'exèrcit republicà, Josep Calvet es va haver d'exiliar uns anys a Xile, i no va poder tornar a Llagostera fins a l'any 1954.

Un cop retornat a casa les recerques arqueològiques en aquest jaciment varen continuar, recollint ara noves peces lítiques, de menor mida.

Entre 1954 i 1956 Josep Calvet var mostrar el jaciment a l'investigador guixolenc Lluís Esteva Cruañas de Sant Feliu de Guíxols, el qual també va poder estudiar les peces lítiques que s'havien descobert fins aquell moment.

Els resultats d'aquestes investigacions foren publicats pel mateix Esteva Cruañas en l'obra titulada "*Prehistòria de la Comarca Guixolense I*" i que va ser publicada l'any 1957.

Gràcies això sabem que la col·lecció de Josep Calvet estava formada en aquell moment per 17 eines de pedra, fetes majoritàriament de sílex, entre les quals hi havia un burí, un perforador, dues laminetes retocades, dues rascadores, un raspador, un fenador amb talla de burí, quatre fragments de lamineta, tres ascles de sílex, una ascla de quars i una peça de quars amb una extracció.

Per a Lluís Esteva Cruañas aquestes peces eren molt semblants a les que havien estat trobades a l'estació prehistòrica de cal Coix de Maçanet de la Selva i que en aquell moment (anys 50) es creia que dataven de l'època mesolítica o neolítica. Avui dia sabem que es tracta d'un jaciment a l'aire lliure del Paleolític Superior, propi de la cultura Aurinyaciana (39.000-30.000BP).

En aquesta obra també comentà que havia pogut estudiar diverses eines de sílex que procedien de la col·lecció Cama de Romanyà de la Selva i que l'any 1936 havien ingressat als Museu d'Arqueologia de Girona, lloc on es conserven actualment.

Tot i que desconeixia el punt exacte on havien estat trobades, Lluís Esteva Cruañas ja es preguntava si aquestes peces procedien del mateix jaciment prehistòric que havia estat descobert pel sr. Cama i publicat per Eduardo Gonzalez Hurtebise a principis del segle XX.

Es tractava d'un burí polièdric de sílex amb algun retoc lateral, una làmina de sílex amb les vores molt retocades i un raspador en un extrem, una làmina de sílex amb retocs basals i laterals en forma de raspador, dos fragments de làmina de sílex sense retocar (base amb bulb) i dos ascles del mateix material.

Totes les peces presentaven un color blanc lletós i una forta pàtina molt semblant als materials trobats per Josep Calvet en el seu jaciment (ESTEVA 1957). Aquest fet és un altre element que ens confirmaria que es tractava del mateix jaciment prehistòric.

L'any 1982 Narcís Soler, en l'obra titulada "*Els jaciments aurinyacians de Catalunya*" fou el primer investigador que va proposar que l'indústria lítica recuperada en el jaciment de la Font de Panedes corresponia a l'Aurinyacià Evolucionat (Paleolític Superior) degut a l'existència de diversos burins amb cops múltiples i raspadors carenats i amb tendència a burins arquejats; i sobretot per la seva similitud amb la indústria lítica del jaciment prehistòric de Cal Coix de Maçanet de la Selva.

El mateix Narcís Soler va repetir el ja dit anteriorment en la seva tesi doctoral titulada "*El Paleolític superior al NE de Catalunya*" i que va ser publicada l'any 1986.

Josep Canal i Eudald Carbonell foren els primers investigadors en publicar en la seva obra titulada "*Catalunya Paleolítica*" l'any 1989, que el jaciment descobert pel Sr. Cama de Romanyà i publicat per Hurtebise l'any 1905 i el jaciment de la Font de Panedes de Llagostera descobert per Josep Calvet eren el mateix jaciment.

En concret si llegim la pàgina 264 d'aquesta obra se'ns diu: "*La Font de Penedes (Llagostera)*. Aquest jaciment es coneix des de fa molts

de temps, i la citació que E. González Urtebise en va fer l'any 1905 segurament és la primera. El jaciment fou redescobert per J. Calvet, de Llagostera, i publicat per L. Esteve. Hi abunden els burins, tots de cops múltiples, i alguns són semblants als de Cal Coix. Els raspadors són carenats i amb tendència a burins arquejats. Soler pensa que l'estació és aurinyaciana i semblant a la de Cal Coix (Soler, 1982)".

A partir d'aquest moment d'altres autors o investigadors han repetit aquest mateix fet en diverses obres com ara Pere Cantón; *"Les Comarques Gironines. Del Paleolític als Visigots (2001)"*, Joan Llinàs: *"De la prehistòria a l'època romana. Els primers 100.000 anys d'activitat humana a Llagostera (2009-2010)"* o Francesc Aicart: *"La Recerca Arqueològica a Llagostera. De mossèn Gelabert al Centre d'Estudis de Llagostera (2019)"*.

Per tant davant de totes aquestes evidències que acabem d'exposar, queda clar que el jaciment descobert pel sr. Cama Romanyà i publicat per Eduardo González Hurtebise a principis del segle XX i el jaciment de la Font de Panedes donat a conèixer per Josep Calvet, són en realitat el mateix jaciment. ⁽¹⁾

És per aquest motiu, que nosaltres proposem que s'hauria d'eliminar la fitxa AR025 del Catàleg de béns a protegir del POUM de Santa Cristina d'Aro, ja que aquest jaciment es correspon en realitat amb el jaciment a l'aire lliure de la Font de Panedes, el qual es troba situat dins el terme municipal de Llagostera i que ja està catalogat per la Generalitat de Catalunya en aquell municipi.

Aquest fet ha estat comunicat a Servei de Suport Tècnic i Inventari, del Departament de Cultura que ha manifestat la seva conformitat amb la eliminació d'aquesta fitxa del seu Inventari.

- Anterior fitxa AR017 (Menhir del mas de la Font o Pedra Dreta del mas Bagué) ja que aquesta pedra de granit clavada verticalment just al costat de la carretera asfaltada que va de Romanyà de la Selva a Vallvanera i al Masnou, i dins el camp de golf Club de Golf Aro Mas-Nou, no es tracta en realitat d'un veritable menhir prehistòric sinó d'una fita o pedra de terme aixecada a finals del segle XIX per tal de marcar la divisòria entre els termes municipals de Santa Cristina d'Aro i Castell d'Aro i s'inclourà en el Catàleg Sociocultural i etnològic dintre de la fitxa (ET 019 fita 3 amb Castell-Platja d'Aro CPA-3)

Seguidament s'exposa la història d'aquest monument i les proves que s'han pogut recollir al respecte i que avalen la seva eliminació com a jaciment arqueològic extretes del "Catàleg arqueològic de Santa Cristina d'Aro" redactat per l'historiador i arqueològ Xavier Niell:

El fals menhir del mas de la Font o Pedra Dreta del Mas Bagué va ser donat a conèixer per l'historiador guixolenc Agustí Casas Vinyas l'any 1908 en l'obra titulada *"Monuments megalítichs de la regió de S. Feliu de Guíxols"* i que va ser publicada (amb una fotografia però sense donar-li un nom) en l'Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans.

Aquest investigador el va descriure de la següent manera: *"Menhir situat vora el camí que, de Romanyà a Vallvanera, segueix la carena de la serralada. No serveix de terme ni es conegut per cap nom especial. Pertany al municipi de Sta. Cristina d'Aro, a la parròquia de Romanyà y a la propietat de la Sra. Vídua Rosés. És més baix que La Pedra Aguda, més prim y punxegut y de caires més vius. Mideix*

1,60 m. d'alsada sobre el nivell actual del terra immediat, essent 1,05 m. el perímetre de la secció horitzontal més grossa y de 0,35 m. l'amplada de la major de ses cares. Inèdit".

El professor d'Història Natural Manuel Cazorro en va tornar a parlar l'any 1912 en l'obra titulada "Los Monumentos megalíticos de la Provincia de Gerona". En ella s'hi refereix de la següent manera: *"Entre los hermosos bosques de alcornoques que coronan la cresta de aquellas montañas y a la izquierda, junto el camino que desde Romanyà de la Selva conduce a Vallvanera, siguiendo la Serrallonga, en termino aún de Romanyà, pero a unos cuatro kilómetros y medio del mismo, en una propiedad de la señora Vidua de Rosés, se encuentra otro pequeño menhir, cuya existencia me fue revelada por mi inolvidable y malogrado amigo el Dr. Font i Sagué. Es más pequeño que el que luego describiremos de la Pedra Aguda de Vallvanera, pero en é se nota más marcado el trabajo de su talla. Mide de ancho únicamente 0,35 y de grueso 0,22 y es su altura de 1,60m. Como todos los megalitos de esta región, es de granito".*

Lluís Esteva Cruañas l'any 1958 va ser el primer investigador en donar-li un nom i de dubtar de la seva autenticitat com a monument megalític. En la seva obra titulada "Prehistòria de la Comarca Guxiolense II" ens diu el següent:

"D. Agustín Casas fue quien citó por primera vez este menhir, o piedra de termino. Está situado en la Serrallonga (camino que va de Vallbanera a Romanyà, por la parte alta de la estribación meridional de las Gabarras) entre el descrito menhir de les Goges y Can Jan, al lado mismo del sendero. Sirve de termino entre los ayuntamientos de Santa Cristina de Aro (de aquí las iniciales SC en su cara Oeste) y Castillo de Aro (iniciales CA en la cara Este). Últimamente los colonos de Vallbanera nos han informado que los topógrafos fueron quienes grabaron las letras en el menhir. La piedra es de granito y parece que fue cortada o, por lo menos, retocada por las cuatro caras. Por esto ya Cazorro escribió que en él se nota más marcado el trabajo de talla que en los otros menhires de la comarca. El tipo del retoque y la forma aguda de las aristas -que se nota especialmente en la fotografía del Dr. Cazorro-, nos hacen dudar de la autenticidad de este menhir; cuando menos, de la antigüedad que tienen los demás. Un estudio de los documentos oficiales del año 1858, fecha en que Santa Cristina se separó del Ayuntamiento de Castillo de Aro para formar municipio independiente, tal vez podría aclararnos este punto. Sus medidas son: 1,60 m de alto por 0'35 de ancho y 0'22 de grueso, siendo su forma prismática, excepto en su parte inferior, que es más irregular".

Fins al moment no hem pogut localitzar cap acta d'atermenament del segle XIX firmada entre els municipis de Santa Cristina d'Aro i Castell d'Aro, i que ens permeti veure si aquesta pedra de granit ja feia les funcions de fita municipal entre els dos pobles en aquell moment.

En canvi si que apareix representada com a fita municipal en l'acta d'atermenament firmada pels dos ajuntaments l'11 de juny de 1924 i que va ser confeccionada per la *Comisión Geográfica del NE de España*.

Amb el número 3 se la descriu de la següent manera:

“Se reconoció como tal un hito de piedra que afecta la forma aproximada de un paralelepípedo rectangular, no perfecto, de treinta y ocho centímetros de longitud por veinte de latitud en su base y un metro cincuenta centímetros de altura, y que no tiene grabada ninguna inscripción.

Está situado en la divisoria de la Serrallonga y al borde del camino del Mas Vallbanera a Romañá, camino que limita el llamado Camp de la Creu, propiedad todo ello de Don Salvio Roses y Gispert.

Desde el punto en que el mojón está situado, nacen hacia el Nordeste el arroyo Lloret i hacia el Suroeste el Torrente de Cañet. no viéndose punto alguno notable del terreno por impedírselo los alcornoques que cierran el citado Camp de la Creu.

Se reconoció como línea de termino entre este mojón y el anterior la recta que los une”.

També apareix representada en el mapa del terme municipal de Santa Cristina d'Aro, fet pels mateixos topògrafs de la Comisió Geogràfica del NE de Espanya l'any 1925.

El que si que sorprèn d'aquesta descripció és que diu que aquesta fita no tenia cap mena d'inscripció en cap de les seves cares.

Actualment si que en té. A la cara sud-est hi ha les inicials CA (Castell d'Aro) i a la cara nord-oest hi ha les inicials SC (Santa Cristina).

Això ens mostra que potser en aquell moment (1924) aquestes inscripcions encara no existien i que van ser fetes pels topògrafs de l'exercit que varen fer aquesta delimitació municipal, tal i com recull Lluís Esteva Cruañas en el seu article de l'any 1958.

De fet en les descripcions antigues que tenim del monument, fetes per Agustí Casas l'any 1908 i per Manuel Cazorro l'any 1912, aquestes inscripcions tampoc hi estan representades. No ajuda a treure-n l'entrellat l'estudi de les fotografies que acompanyen aquestes dues obres ja que aquestes no es veuen massa bé, ja que no tenen prou qualitat, i no s'aprecien bé els seus detalls.

A partir dels anys 70 d'altres investigadors varen seguir els passos que havia obert Lluís Esteva Cruañas uns anys abans i també varen començar a dubtar de la cronologia i autenticitat d'aquesta pedra com a menhir prehistòric (BADIA HOMS 1977 i 1981). Tot i això alguns d'ells, com ara Joan Sala Planes continuaven afirmant l'any 1978, que es tractava d'un veritable menhir prehistòric però que havia estat motilitat i convertit en una fita municipal en època moderna.

No va ser fins a l'any 1990 quan el GESEART (Josep Tarrús, Joan Badia Homs, Benjamí Bofarrull, Enric Carreras i Miquel-Dídac Piñero) descartà definitivament que es tractés d'un menhir prehistòric en l'obra titulada *“Dòlmens i menhirs, 48 monuments megalítics del Baix Empordà, el Gironès i la Selva”*.

En ella s'hi pot llegir: *“Pedra de terme prismàtica de granit, tallada o retocada per les quatre cares i amb les arestes agudes, que presenta gravades en cada un dels seus dos perfils les inicials dels respectius municipis. Així en el perfil sud-est es llegeix CA (Castell d'Aro) i en el perfil nord-oest SC (Santa Cristina d'Aro). És molt possible que aquesta fita hi fos col·locada l'any 1858, data en què Santa Cristina*

d'Aro va separar-se de Castell d'Aro per formar municipi independent. Si bé no es tracta de cap monument prehistòric, el fet que antigament en fos considerat, ens ha mogut a incloure'l en aquest treball a fi d'aclarir-ne la seva funció".⁽¹⁾

- Assenyalar que el menhir del Mas de la Font no es tracta d'un monument megalític sino d'una fita de terme i que s'exclou del Catàleg arqueològic per incloure'l en el Catàleg socio-cultural i etnològic (ET 022)

Aquest fet ha estat comunicat a Servei de Suport Tècnic i Inventari, del Departament de Cultura que ha manifestat la seva conformitat amb la eliminació d'aquesta fitxa del seu Inventari.

● **PATRIMONI SOCIOCULTURAL - ETNOLÒGIC (ET)**

El Catàleg de Patrimoni Sociocultural - Etnològic inclou un total de 25 béns dels quals no hi ha cap declarat Zona d'interès etnològic, i per tant cap BCIN. Hi ha set béns inclosos en l'Inventari de Patrimoni Etnològic de Catalunya (IPEC), que es proposa catalogar-los com a BCIL:

- Pont de Salenys (ET 001)
- Pou de glaç de can Terrades (ET 007)
- Pou de glaç de can Pijoan (ET 017)
- Ponts de cala Canyet (ET 021)
- Viver de llagostes de Cala Canyet (ET 022)
- Dues fites de terme –Mas Salvador i la fita entre Cassà de la Selva, Llagostera i Santa Cristina d'Aro- (ET 025). També es proposa catalogar com a BCIL la resta de fites històriques de terme.

La resta de béns no estan inclosos en el IPEC es cataloguen com a BPU.

L'IPEC inclou 57 elements del municipi de Santa Cristina d'Aro, com s'ha exposat 7 s'inclouen en el Catàleg de béns protegits etnològics, de la resta:

- 5 estan inclosos en el Catàleg Arquitectònic:
 - Can Carbó E 020
 - Església de Santa Maria de Bell-lloc E 023
 - Mas Reixach de Bell-lloc E 027
 - Mas Cases de Romanyà E 068
 - Mas Torrelles del veïnat de Salom E 051
- 2 elements estan inclosos en el Catàleg Arqueològic:
 - Cova d'en Ribes (es tracta de la cova d'en Riera) AR 013
 - Forn del Vidre AR 036
- 12 fonts incloses en el Catàleg Natural:
 - Font Maria Ribes o Font dolça de Bell Lloc NF 001
 - Font Picant de Bell Lloc NF 002
 - Safareig del Roquetal NF 006
 - Font Josepa NF 007
 - Font de la Ruda NF 008

- Font de les Valls NF 009
- Font dels Arbres o de Can Llac NF 011
- Font de Penedes NF 013
- Font del Cucut NF 015
- Font del Llop NF 016
- Font del Prat NF 017
- Font de la Castanyeda o la Castanyeda d'en Cama NF 018
- 1 bassa està inclosa en el Catàleg Natural:
 - Bassa o resclosa del Mas Salvador NB 014
- 14 estan inclosos en el Catàleg de Masies i Cases Rurals d'aquest POUM:
 - Mas Ferrer BE 02
 - Can Carbó BE 10
 - Mas Maimí BE 14
 - Mas Maiensa MA 01
 - Mas Malvet MA 05
 - Mas Roquetal RO 07
 - Can Llac RO 08
 - Mas Riera RO 12
 - Mas Terrades RO 13
 - Mas Johan (es tracta de Mas Jan) RO 15
 - Mas Castelló RO 16
 - Mas Ponç RO 17
 - Mas Gran RO 18
 - Can Narra RO 19
- 1 està inclòs en l'Inventari d'habitatges en sòl no urbanitzable perquè es va refer en la seva totalitat
 - Can Pujol RO 25 de l'Inventari
- Els altres 17 elements es deixen per una futura catalogació o inclusió en el Catàleg de béns protegits ja que o no tenen prou entitat o importància per incloure'ls, o bé manca informació:
 - Casalots: Can Puig, Casalots d'en Botó, Can Viló o Cal Tort de Romanyà
 - Masies: Mas Tarrats, Mas Mateu, Mas Miquel, Mas Cristià i Mas Cebrià, totes en Romanyà
 - Creus: Creu d'en Llac (no és segur que existís)
 - Camins: Camí ral de Santa Cristina a Castell d'Aro
 - Fites: Roca de la Lletra (fita entre Bell-lloc i Romanyà)
 - Fonts: Font del Plat i Font del Canyer
 - Comunicacions: Pont Rodó

- Arbres: Pi d'en Salvador
- Topònim: El Gorg de les Goges

- **PATRIMONI NATURAL – AMBIENTAL I PAISATGÍSTIC (N)**

El Catàleg de Patrimoni Natural – ambiental i paisatgístic pren com a referència per a la catalogació de fonts, arbres i basses el “Catàleg d’elements d’interès natural a Santa Cristina d’Aro” -CEIN- elaborat pel grup Natura Montfred per encàrrec de l’Àrea de Medi Ambient de l’Ajuntament de Santa Cristina d’Aro, i que aquest Catàleg de béns protegits remet per a una major informació dels béns inclosos.

El Catàleg inclou un total de 85 béns dels quals 22 corresponen a fonts, 20 arbres i arbredes, 39 a basses i 4 paisatgístics. Tots aquests elements es cataloguen amb la categoria de BUP, excepte 4 arbres singulars que es cataloguen en la categoria de BCIL que són el Suro gros de l’Almeda, Suro petit de l’Almeda, Suro Xato i Pi del Balcà. Tots els elements tenen un nivell de protecció ambiental.

Respecte als arbres monumentals dintre del municipi catalogats per la Generalitat de Catalunya, únicament hi ha un “Pi gros d’en Cama o Pi de Romanyà” AM 10.181.01 (DOGC 1440 de 08/05/1991). L’any 2018 després d’una tramuntanada forta l’arbre va caure, per aquest motiu aquest element no s’inclou en el Catàleg.

Fins l’actualitat no s’ha declarat cap arbre i arbreda d’interès local o comarcal (Decret 47/1988, d’11 de febrer, sobre declaració d’arbres d’interès comarcal i local, i amb el Decret 120/1989, de 17 d’abril, sobre declaració d’arbredes monumentals, d’interès comarcal i d’interès local).

II. NORMATIVA URBANÍSTICA

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article. 1. **Naturalesa, àmbit territorial i marc legal**

1. El present document té la condició de Catàleg de béns a protegir del municipi de Santa Cristina d'Aro i forma part del Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM).
2. L'àmbit territorial és la totalitat del municipi de Santa Cristina d'Aro, essent les seves disposicions aplicables als elements que s'hi relacionen
3. El document es formula en compliment del que disposa l'article 59 de la LUC i 95 del RLU i s'adequa a les determinacions de la legislació de regulació específica del Patrimoni Històric-Artístic (*Ley 13/1985 del Patrimonio Histórico Español* de 25 de juny de 1985 i Llei de Catalunya 9/1993 del Patrimoni Cultural Català de 30 de setembre de 1993).

Article. 2. **Contingut**

Les determinacions del present Catàleg es despleguen en la següent documentació:

- Memòria
- Normativa
- Fitxes de béns patrimoni arquitectònic
- Fitxes de béns patrimoni arqueològic
- Fitxes de béns patrimoni socio-cultural i etnològic
- Fitxes de béns patrimoni natural-ambiental i paisatgístic
- Plànols d'ordenació (sèries O2.2 i O3.2)

Article. 3. **Vigència i obligatorietat**

1. El Catàleg de béns a protegir de Santa Cristina d'Aro entrarà en vigor el mateix dia de la publicació del POUM, del qual forma part, al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.
2. La seva vigència serà indefinida fins que no procedeixi la seva revisió o modificació.
3. Correspon tant a l'Administració Pública com als particulars l'obligatorietat de complir les disposicions i determinacions del Catàleg.

Es prohibeix totalment, i serà considerada nul·la de ple dret, qualsevol dispensa que pugui concedir-se en el compliment del Catàleg, tant a favor de particulars com de l'Administració Pública.

Article. 4. **Interpretació i modificació**

1. La interpretació del present document es realitzarà d'acord amb el seu contingut, partint del sentit propi de les seves paraules en relació al context i els antecedents històrics i legislatius, i tenint en compte els seus objectius i finalitats.
2. En cas de dubte, imprecisió o contradiccions prevaldrà la documentació escrita sobre la gràfica. La seva interpretació serà en el sentit de dotar de la major protecció als béns catalogats.
3. Qualsevol proposta de modificació del Catàleg haurà de tenir el mateix grau de precisió d'aquest i justificar que el seu nivell d'incidència en el Catàleg no comporta l'alteració de les seves determinacions bàsiques.

Article. 5. **Tipologies de béns**

Els béns d'aquest Catàleg, segons la seva naturalesa i el tipus de valors associats, es poden classificar en les tipologies següents:

1. **ARQUITECTONIC (E)** Configuren el patrimoni arquitectònic català els elements o conjunts amb valor cultural, històric o identitari del municipi. Els béns arquitectònics que es cataloguen en aquest Pla es poden dividir en les següents classes:
 - Conjunts d'interès: agrupament de béns immobles continu o dispers, que constitueix una unitat coherent i delimitable amb entitat pròpia, encara que cadascun individualment no tingui valors rellevants. Per exemple conjunts històrics, conjunts arquitectònics, barris, carrers, cementiris, etc..
 - Edificis d'interès: construccions singulars com esglésies, monestirs, edificis històrics, etc.
 - Elements d'interès: com elements singulars -creus de terme, escuts, pedres heràldiques, etc-, fragments -portalades, tanques, relleus, esgrafiats, etc- obra civil -camins, ponts, vies de comunicació, obres d'abastament d'aigua, electricitat, etc-
2. **ARQUEOLÒGIC – PALEONTOLÒGIC (AR)** Configuren el patrimoni paleontològic aquelles zones on poden haver-hi elements fòssils no relacionats amb l'ésser humà ni amb els seus orígens o antecedents, que permeten l'estudi de la vida vegetal i animal. El patrimoni arqueològic el configuren el conjunt de jaciments o àrees (en subsòl, sòl i vol) que poden servir per al coneixement de la història o la cultura de l'indret, sempre que per obtenir aquest coneixement calgui estudiar-los amb metodologia arqueològica.

Dintre d'aquest Catàleg es poden distingir les següents classes

- Els jaciments: elements que es conserven in situ i presenten interès arqueològic: estructures constructives positives o negatives evidents, concentració de béns, etc.
- Els espais de protecció arqueològica (EPA): àrees en les quals o bé per evidències materials, o per antecedents històrics o per altres indicis documentats, es pensa que poden existir restes arqueològiques o paleontològiques. Tenen una protecció transitòria.

- Les àrees d'expectativa arqueològica (AEA): zones on s'han produït troballes aïllades i superficials, que no proporcionen la suficient informació per situar el jaciment possible.
 - Els punts d'expectativa arqueològica (PEA): zones que per llurs característiques són susceptibles de ser un jaciment arqueològic, tot i que fins al moment no s'hi han fet excavacions arqueològiques o s'hi han recollit materials arqueològics que ens permetin confirmar o refutar si es tracta d'un veritable jaciment arqueològic.
 - Els entorns de protecció: per cada element catalogat es delimita un entorn de protecció que s'assenyala a la fitxa de l'element. Aquest entorn de protecció té la consideració de bé de protecció urbanística (BPU)
 - Les zones paleontològiques: llocs on hi ha vestigis fossilitzats (fòssils (esquelets, closques, impressions de plantes, etc.), petjades, fems fossilitzats, etc.), que constitueixen una unitat coherent i amb entitat pròpia, encara que cadascun individualment no tingui valors rellevants.
3. **SOCIOCULTURAL - ETNOLÒGIC (ET)** el configurem els elements o indrets d'interès sociocultural de la memòria històrica, com:
- Zones d'interès etnològic: formes residencials (tipologies famílies, relacions econòmiques i arquitectura), testimonis i vestigis d'activitats industrials, militars, religioses, agropecuàries forestals, pesqueres, extractives; intervencions en el paisatge natural, etc.
 - Altres elements
4. **NATURAL, AMBIENTAL i PAISATGÍSTIC (N)** El patrimoni natural, ambiental i paisatgístic és configurat per les àrees, el valor de les quals és el resultat de la humanització de l'entorn, fruit de la interacció dinàmica entre els factors naturals (relleu, hidrografia, flora, etc.) i els humans (activitat econòmica, assentaments, etc.); els espais de valor geològic i els referents a la biodiversitat del territori.

Aquests béns poden ser espais d'interès geològic (coves, abrics, singularitats naturals,...), zones de recàrrega d'aqüífers, entorns fluvials i marítics (riberals, dunes marítimes, penya-segats costaners,...), àrees i entorns d'interès paisatgístic, boscos singulars, arbres monumentals, recorreguts (camí ral, itineraris paisatgístics, ...), fonts i dolls, basses, miradors, elements característics del paisatge com cingleres, turons, feixes, etc.

Article. 6. **Categories de Protecció**

S'estableixen cinc categories que es descriuen a continuació:

1. **BÉNS CULTURALS D' INTERÈS NACIONAL (BCIN)**. Són els béns immobles més rellevants del patrimoni cultural català, inclosos en el Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
2. **BÉNS CULTURALS D'INTERÈS LOCAL (BCIL)**. Són els béns immobles integrants del patrimoni cultural que, tot i la seva significació i importància, no compleixin les condicions pròpies dels béns culturals d'interès nacional, però que cal preservar i mantenir com a identificadors del municipi.
3. **ESP AIS DE PROTECCIÓ ARQUEOLÒGICA (EPA)**. Els béns arqueològics que no han estat declarats BCIN on, per evidències materials, per antecedents

històrics o per altres indicis, es presumeix l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques.

4. **BÉNS AMB PROTECCIÓ URBANÍSTICA (BPU).** Són aquells béns immobles no declarats ni incoats BCIN o BCIL, els valors dels quals identifiquen a l'arquitectura tradicional del lloc i/o el paisatge del municipi, que el pla vol protegir pels seus valors d'interès cultural.
5. **ENTORNS DE PROTECCIÓ.** Són àmbits de protecció a l'entorn d'un bé catalogat, amb una regulació específica per tal de garantir la seva protecció.

Article. 7. Nivell de protecció

A banda de les categories de protecció relacionades a l'article anterior, cada bé que forma part d'aquest Catàleg gaudirà d'un nivell de protecció diferent en funció dels seus valors. Aquests nivells de protecció de major a menor protecció són:

1. **PROTECCIÓ INTEGRAL.** Nivell de protecció total, el més elevat, aplicable a aquells béns que s'han de mantenir íntegrament, amb especial respecte de les seves característiques específiques, i dels elements o parts que els componen. Només es permetran actuacions de restauració i consolidació que no malmetin, perjudiquin o desvirtuin el bé.
2. **PROTECCIÓ DE CONSERVACIÓ.** Nivell de protecció per als béns que no poden ser objecte de modificacions substancials que els desfigurin i que per tant, cal preservar i revalorar globalment. En termes generals són permeses les actuacions encaminades a la seva conservació i posta en valor i a la recuperació d'aquells aspectes que s'hagin vist alterats. L'atribució d'una protecció amb nivell de conservació pot suposar restriccions d'ús.
3. **PROTECCIÓ PARCIAL.** Nivell de protecció per als béns on interessa preservar i revaloritzar algun dels seus elements. Són permeses obres sempre i quan no es perdin els valors dels elements que van originar la protecció.
4. **PROTECCIÓ AMBIENTAL.** Nivell de protecció per a béns i/o conjunts, el valor dels quals resideix principalment en la configuració paisatge urbà, rural, natural o paisatgístic de notable valor ambiental.
5. **PROTECCIÓ DOCUMENTAL.** Nivell de protecció que permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica. Aquest nivell de protecció només és aplicable a aquells BPU, on per motius d'interès públic, no sigui possible la seva conservació.

CAPÍTOL II NORMES PARTICULARS D'INTERVENCIÓ EN BÉNS ARQUITECTÒNICS (E)

Article. 8. Tipus d'intervenció en els béns arquitectònics (E)

Les intervencions en els béns arquitectònics es classifiquen de la manera següent, en funció dels requeriments de cada element en particular i sense que cada tipus d'intervenció n'exclouï necessàriament un altre, ja que en un conjunt arquitectònic es podran aplicar diferents criteris d'intervenció:

1. **MANTENIMENT O CONSERVACIÓ:** intervencions que tenen com a objectiu el manteniment en correctes condicions de salubritat i ornat, sense alterar la seva estructura i distribució, ni ocultar o modificar valors constructius o morfològics. Inclou les obres que tenen per objectiu reparar, restaurar i/o reposar al bé catalogat les condicions de salubritat, higiene, seguretat i ornament públic sense que aquestes obres comportin cap dels següents supòsits:
 - Modificació del volum existent.
 - Modificació del sostre existent.
 - Modificació del nombre d'entitats existents.
 - Modificació de la distribució i superfícies de les entitats existents.
 - Intervenció en elements estructurals de l'edifici.
 - Alteració física dels espais comuns de l'edifici.
 - Canvi d'ús.
2. **CONSOLIDACIÓ:** obres destinades a reparar, restaurar o reforçar elements de l'estructura del bé catalogat per garantir i/o restablir les condicions de seguretat estructural, conservant essencialment la seva configuració original. Aquestes obres no poden, en cap cas, incidir en els supòsits següents:
 - Modificació del volum existent.
 - Modificació del sostre existent.
 - Modificació del nombre d'entitats existents.
 - Modificació de la distribució i superfícies de les entitats existents.
 - Canvi d'ús.
3. **REFORMA:** obres que constitueixen una actuació parcial al bé catalogat amb algun dels objectius descrits als punts 1) i/o 2) anteriors i que inclouen alguna de les actuacions següents:
 - Redistribució de les entitats sense modificació ni alteració dels seus límits.
 - Canvi d'ús vinculat al descrit al punt a) anterior.

Aquestes obres no podran comportar cap dels següents supòsits:

- Modificació del volum existent.
- Modificació del sostre existent.
- Modificació del nombre d'entitats existents.

4. **RESTAURACIÓ:** conjunt d'intervencions que tenen com a objectiu prolongar l'existència d'un bé, millorant les seves condicions físiques, restituint un bé catalogat o alguna de les seves parts a les seves condicions o estat original, comprenent les obres de consolidació o demolició parcial, justificades per la restauració i fer a la vegada una lectura històrica de les diverses etapes de l'element.
5. **REHABILITACIÓ:** conjunt d'intervencions físiques que tenen com a objectiu l'adequació, millora o actualització de les condicions d'habitabilitat o ús, amb el manteniment de les característiques morfològiques. Inclou conceptes de millora, modernització, adaptació, remodelació, condicionament, reutilització i reestructuració morfològica; també inclou:
 - **Ampliació:** tenen com a objecte incrementar el volum construït, garantint que la nova volumetria sigui compatible amb l'edificació protegida, no l'oculti visualment ni en desvirtuï les seves característiques morfològiques.
 - **Inclusió:** intervencions físiques que tenen com a objecte la disposició de nous elements que millorin criteris d'habitabilitat i accessibilitat, així com l'adequació a les respectives normatives actuals, incloent les de seguretat.
 - **Substitució:** tenen com a objecte l'enderrocament d'una edificació existent o d'una part i, en el sòl que ocupava, construir-ne una de nova (preferentment una reconstrucció integral del bé). Prèviament es reunirà la documentació exhaustiva de l'element en què s'actua.
 - **Eliminació:** intervencions físiques que tenen com a objecte la supressió d'elements afegits impropis i/o afegits, com cossos, volums, antenes, dipòsits de fibrociment, etc.
6. **RECONSTRUCCIÓ:** són aquelles intervencions físiques, que tenen com a objectiu la reposició total o parcial d'un element concret o d'un edifici preexistent en el mateix lloc, reproduint les seves característiques morfològiques mitjançant la reproducció del bé original en base a la documentació gràfica, fotogràfica o escrita.
7. **DESPLAÇAMENT:** permet relocalitzar elements que, pel seu interès, cal conservar, preferentment a prop de la seva localització actual. Es permet el desplaçament del bé quan estigui afectat per motius d'interès general.

Només es permet el desplaçament del bé, quan estigui degudament justificada la impossibilitat del seu manteniment en la localització actual. Qualsevol desplaçament ha de estar motivat per raons d'interès general.

8. **ENDERROC:** suposa la desaparició, total o parcial del bé. Només és aplicable a BPU, per motius d'interès públic. Ha d'anar precedit d'un expedient documental que reculli de manera exhaustiva la informació escrita, gràfica i fotogràfica del bé en qüestió, la finalitat del qual és garantir la pervivència de la memòria històrica d'aquest. No s'admet la declaració de ruïna d'un bé com a motiu per l'enderroc.

Article. 9. **Intervencions admeses segons el nivell de protecció en béns arquitectònics (E)**

Intervencions admeses en els béns catalogats arquitectònics en funció del nivell de protecció

1. **Nivell de protecció INTEGRAL.** A tots els elements adscrits en aquest nivell, es protegeix íntegrament la volumetria, l'estructura portant, l'estructura funcional i la

tipologia (espais interiors, estances amb les seves decoracions, etc.) i les façanes. En els elements adscrits a aquest nivell només s'admeten les intervencions dels següents tipus:

- a) Obres de conservació i consolidació per assegurar l'estabilitat de l'edifici i que afectin a fonaments, estructura portant, coberta i escala sense que afectin la seva posició i mida.
 - b) Obres de restauració pel restabliment de l'estat original dels elements arquitectònics alterats incloent la reconstrucció de les parts eventualment enderrocades.
 - c) Obres de rehabilitació per adequar, millorar o actualitzar les condicions d'ús i habitabilitat, amb el manteniment de les característiques tipològiques de l'element tot i la possibilitat d'incorporar-hi nous usos.
 - d) Obres de desmuntatge i eliminació de cossos i altres elements sobreposats que no siguin d'interès per la història de l'edifici i es demostrin incoherents amb l'estructura originària i a les ampliacions orgàniques que l'edifici hagi suportat en el temps.
 - e) Obres o treballs per la inclusió d'elements tecnològics i higiènics o sanitaris essencials pel seu ús i, en general, per la seva habitabilitat, sempre que es respectin les normes abans esmentades.
 - f) Obres per millorar l'accessibilitat i eliminar barreres arquitectòniques.
2. Nivell de protecció CONSERVACIÓ. S'admeten les actuacions encaminades a la conservació i posta en valor del bé i a la recuperació d'aquells valors que s'hagin vist alterats. El grau de protecció, en el cas dels edificis, afectarà:
- la tipologia edificatòria
 - la composició i elements constitutius de les façanes principals i secundàries (composició, forma i dimensions d'obertures, tipus de tancament, materials i acabat, baranes, ampits ...).
 - els volums generals és a dir, límits exteriors dels edificis, a excepció dels casos en què es permet l'ampliació de l'element corresponent.
 - les cobertes i tots els seus elements (materials, acabat i formalització d'elements com xemeneies i barrets, ràfecs, cornises i altres elements que sobresurtin de coberta)
 - aquells espais interiors que, en cada cas particular, tinguin un valor espacial i artístic (com ara vestíbuls, escales, sales nobles, torres i altres elements amb valor històric o arquitectònic).
 - la conservació in situ dels elements d'interès que, d'una manera zonal o puntual, es troben en l'edifici o element, com poden ser arcs, llindes, elements escultòrics, paviments, vidrieres, elements ceràmics, pintures murals exteriors o interiors, etc.
- S'admeten els següents tipus d'intervenció:
- a) Obres de conservació i consolidació per assegurar l'estabilitat de l'edifici i que afectin a fonaments, estructura portant, coberta i escala sense que afectin la seva posició i mida.

- b) Obres de restauració tipològica i de restabliment dels valors originals de l'edificació, d'aspectes arquitectònics significatius, com les façanes i els ambients de determinats espais interiors.
 - c) Obres de restauració tipològica que comportin la consolidació de l'estructura de l'edifici i la substitució de les parts inseparables del mateix, sense modificar els elements estructurals que configuren la pròpia construcció.
 - d) Obres de rehabilitació per a adequar, millorar o actualitzar les condicions d'habitabilitat, accessibilitat i seguretat, mantenint les característiques tipològiques de l'element tot i incorporar nous possibles usos.
 - e) Obres d'ampliació d'acord amb les determinacions del planejament general i/o derivat.
 - f) Obres o treballs d'eliminació d'elements sobreposats que es verifiquin incoherents amb l'estructura originària de l'edifici i amb les ampliacions orgàniques del mateix.
 - g) Obres o treballs de restabliment tipològic i de renovació d'una part parcial o totalment enderrocada de l'edifici, sempre que es demostrï documentalment la coherència de la proposta amb l'estructura originària de l'immoble o d'un altre mentre respongui al mateix tipus i període històric. L'actuació ha de reforçar les característiques tipològiques estructurals, funcionals i formals.
 - h) Obres de desmuntatge sense possibilitat de reconstrucció d'elements estranys sobreposats a la implantació originària i que contribueixin a la recuperació funcional i formal d'espais lliures vinculats a l'edifici.
 - i) Obres o treballs per a la inclusió d'elements tecnològics, higiènics o sanitaris essencials per al seu ús i, en general, per a la seva habitabilitat, sempre que es respectin les normes precedents.
 - j) Obres per millorar l'accessibilitat i eliminar barreres arquitectòniques.
3. Nivell de protecció PARCIAL. Són permeses les mateixes obres que la protecció conservació aplicat a l'element o part d'ell que resta protegit.
4. Nivell de protecció AMBIENTAL. És el nivell de protecció majoritàriament dels conjunts d'interès, per això fonamentalment es protegeixen la composició, ritme o estil de les façanes, que fan possible la identificació d'uns valors homologables en tot l'ambient o front.

En el cas de conjunts arquitectònics, s'admeten els següents tipus d'intervenció, respectant les condicions establertes en la fitxa corresponent del Catàleg:

- a) Obres de reforma sempre d'acord amb els tipus edificats definits i les condicions generals d'edificació.
- b) Obres de rehabilitació per a adequar, millorar o actualitzar les condicions d'habitabilitat, accessibilitat i seguretat, mantenint les característiques tipològiques de l'element tot i incorporar nous possibles usos.
- c) Obres de desmuntatge de cossos i altres elements sobreposats que no siguin d'interès per la història de l'edifici i es demostrin incoherents amb l'estructura originària i a les ampliacions orgàniques que l'edifici hagi suportat en el temps.
- d) Obres d'ampliació parcial, sempre que ho permeti la normativa urbanística derivada del planejament general i/o derivat.
- e) Obres d'enderroc i substitució de l'edificació, sempre d'acord amb la normativa urbanística derivada del planejament general i/o derivat. En aquest cas,

independentment de l'obra a realitzar, fins i tot amb la substitució total o parcial de l'edificació, caldrà mantenir els trets tipològics del front en el nou projecte.

Si dintre dels conjunts d'interès existeixen edificis o elements d'interès inclosos en el Catàleg de forma individuals, aquests es regularan pel seu nivell de protecció que pot ser més restrictiu que el nivell del conjunt.

Article. 10. Regulació dels elements que formen part dels conjunts, edificis i elements d'interès

1. OBERTURES: portes, balconeres i finestres.
 - a) Cal mantenir la composició, forma i dimensions dels forats originals existents a les façanes protegides.
 - b) Caldrà recuperar els forats originals de façana en tots aquells casos que degut a modificacions posteriors s'hagin vist alterats.
 - c) Si s'han de realitzar nous forats en les façanes originals aquests s'hauran d'integrar en la composició sense distorsionar-la.
2. BRANCALS, LLINDES I CANTONERES
 - a) Cal preservar els elements originals de pedra vista que conformen les llandes i brancals de les obertures i cantoneres de carrer ben tallada, així com les llandes de fusta que encara restin.
 - b) En el cas que aquests elements de pedra hagin estat revestits en intervencions posteriors, caldrà repicar el revestiment i netejar el material original per tal de deixar-lo vist.
 - c) En els casos on les obertures tinguin emmarcats, caldrà mantenir-los i utilitzar un color diferent del general del parament, per ressaltar-ho.
3. FUSTERIA I SERRALLERIA
 - a) Es podrà substituir la fusteria conservant la seva composició i disseny
 - b) La posició de la fusteria dintre de l'obertura es situarà endarrerida respecte a la cara exterior de façana. En especial les portes d'entrada que es col·locaran en la part interior i obrint cap a dintre.
 - c) La fusteria serà de fusta envernissada o pintada o d'alumini amb acabats mates o texturitzats. Sempre s'utilitzarà acabats amb colors foscos mates o setinats, no s'admet acabats brillants, excepte que originàriament fossin diferents.
 - d) No es permet la col·locació de persianes enrotllables d'alumini o plàstic en edificis tradicionals. Es recomana la utilització de porticons interiors o exteriors, o persianes de corda.
 - e) Es mantindran les baranes i altres elements de ferro forjat o colat existents. En els casos que hagin de ser substituïdes i no es puguin reutilitzar les originals, per norma general seran de ferro pintat o esmaltat amb barrots verticals de secció quadrada o circular, seguint el disseny tradicional.
 - f) La serralleria també tindrà un acabat setinat o mate amb colors foscos, excepte que originalment fossin diferents.

4. ELEMENTS ORNAMENTALS

Caldrà preservar els elements ornamentals tals com escuts, llindes gravades, rellotges de sol, capelles, plaques commemoratives, etc.

5. CORNISES, FRONTONS I RÀFECS

Caldrà preservar els elements de coronament de les façanes tals com ràfecs -en especial els ceràmics pintats o no-, frontons i cornises. En casos de remuntes permeses, el nou volum haurà de respectar aquests elements.

6. CANALS I BAIXANTS

- a) Les canals i baixants hauran de ser de metall -coure, zinc, acer galvanitzat...- o d'alumini lacat amb correspondència amb el color de la façana.
- b) Quedarà prohibit la utilització de materials tipus PVC o altres plàstics..
- c) Es conservaran les tortugades tradicionals.

7. MATERIALS DELS PARAMENTS

Amb caràcter general, en les fitxes corresponents a cada un dels bens arquitectònics mereixedors de protecció, s'estableix la conveniència de mantenir els acabats originals en els paraments de façana. No obstant i de manera excepcional i justificada es podran admetre actuacions que s'ajustin als següents criteris:

- a) Arrebossats. S'utilitzaran arrebossats de morter bastard de calç aèria, ciment hidràulic i sorra. S'haurà de prescindir del ciment pòrtland. L'arrebossat s'acabarà amb la textura similar a l'original.
- b) La pedra. S'admet el repicat per deixar la pedra vista dels carreus escairats, emmarcaments d'obertures, lloses de balcó, sòcols, cornises i elements puntuals en general.

Les actuacions amb operacions de repicat extensiu dels revestiments existents, en paraments que originàriament no fossin de maçoneria de pedra vista, hauran de justificar que no malmeten el bé arquitectònic protegit i restaran subjectes a informe vinculant de la Comissió de Patrimoni.

- c) Estucs i esgrafiats. Es mantindran i recuperaran els estucs i esgrafiats tradicionals respectant les textures i acabats originals.
- d) Pintures. Tindran un acabat llis i mate que no desentonin amb l'entorn.
- e) Materials no permesos. No s'admeten expressament els emmarcats de cantoneres i remats d'altres materials d'acer, plàstics o alumini brillants en els perímetres de les obertures. Tampoc els aplacats o revestiments de ceràmica, arrebossats vius amb morter de pòrtland, gelosies, pavès vitri, panells prefabricats, imitacions de pedra, murs cortina, acabats de façana amb tons estridents, teula de color negre... En general qualsevol material que desvirtui els valors i l'entorn protegit

8. COLORS

El color del parament haurà de ser homogeni en tota la façana i s'haurà de diferenciar del color dels complements. Els colors no podran desentonar amb l'entorn ni amb la tipologia edificatòria del bé protegit.

9. ELEMENTS TÈCNICS

En cap cas s'admetrà la instal·lacions d'elements tècnics (aires condicionats, antenes parabòliques, etc) en façana. Aquests elements s'hauran d'integrar en l'edifici o no ser perceptibles des de l'exterior.

10. COBERTA

- a) Es mantindran les característiques de la coberta actual llevat d'aquells casos on el planejament permeti una remunta.
- b) El material de superfície serà la teula ceràmica àrab. A les cobertes planes s'utilitzaran materials ceràmics de colors terrosos.
- c) Les xemeneies lligades a una activitat i que per les seves característiques puguin tenir un impacte visual s'hauran de sotmetre a un estudi previ d'integració i, en cap cas, podran anar per les façanes protegides.
- d) Caixes d'ascensor. Caldrà integrar-les volumètricament a l'element. En cap cas podran situar-se en el pla de les façanes protegides.

11. PARCEL·LACIÓ. En els carrers inclosos en els conjunts d'interès s'evitarà l'agrupació de parcel·les, si aquesta es produeix la composició de l'edificació haurà de mantenir la parcel·lació original.

12. RÈTOLS. Les activitats que es desenvolupin dintre dels edificis catalogats podran col·locar rètols en les seves façanes, sempre i quan s'integrin en elles i no desvirtuin o malmetin la percepció dels valors protegits.

Article. 11. **Regulació específica de les masies catalogades amb cronologies del segle XVIII o anteriors.**

Totes les masies incloses en aquest Catàleg de béns arquitectònics protegits amb cronologies del segle XVIII o anteriors són elements d'evolució històrica del municipi i han de ser interpretats també com a zones d'expectativa arqueològica (PEA), per la qual cosa les actuacions que es vulguin realitzar en aquests edificis han de contemplar també una intervenció arqueològica com es regula a l'article 13.2 i un entorn de protecció de 25 metres de radi al voltant.

CAPÍTOL III NORMES PARTICULARS D'INTERVENCIÓ EN BÉNS PALEONTOLÒGICS I ARQUEOLÒGICS (AR)

Article. 12. Tipus d'intervenció en els béns paleontològics i arqueològics (AR)

Les intervencions sobre els béns arqueològics i paleontològics, d'acord amb el Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic poden ser:

1. **EXCAVACIONS:** són les remocions en la superfície, en el subsòl o en medis subaquàtics que es fan amb la finalitat de descobrir i investigar sistemàticament tota classe de restes arqueològiques o paleontològiques. També són excavacions els sondejos que tenen com a finalitat la comprovació de l'existència o la delimitació de vestigis arqueològics o paleontològics en un punt determinat.
2. **PROSPECCIONS:** són les exploracions superficials, del subsòl o en medis subaquàtics, sense remoció de terrenys i amb recollida de materials arqueològics o paleontològics o sense, adreçades a la localització i l'estudi o l'examen de dades per detectar vestigis arqueològics o paleontològics, s'apliquin o no mitjans tècnics especialitzats.
3. **CONTROLS:** són les tasques de vigilància i, en determinats casos, de coordinació d'obres o treballs que pugin afectar restes arqueològiques o paleontològiques, incloses les neteges de jaciments.
4. **MOSTREJOS:** són les extraccions de mostres que poden incloure remoció de terreny o recollida de materials.
5. **DOCUMENTACIÓ GRÀFICA I PLÀSTICA:** Són intervencions adreçades a l'obtenció d'informació gràfica de jaciments arqueològics o paleontològics. Aquests treballs poden fer-se a través de calcs per als estudis directes d'art rupestre i mural, a través d'aixecaments perimètrics o mitjançant la realització de rèpliques o altres tècniques.
6. **CONSOLIDACIÓ, RESTAURACIÓ I ADEQUACIÓ:** són les intervencions que tenen com a objecte la conservació i el manteniment o l'adequació per a la visita pública dels jaciments arqueològics i paleontològics.

Article. 13. Intervencions admeses segons el nivell de protecció en béns paleontològics i arqueològics (AR)

Intervencions admeses en els béns catalogats paleontològics i arqueològics en funció del nivell de protecció:

1. **Nivell de protecció INTEGRAL.** Tots els BCIN, així com tots els jaciments arqueològics i paleontològics, siguin BCIN o no, així com els EPA, tenen un nivell de protecció integral, d'acord amb allò establert per la Llei 9/93.

Qualsevol tipus d'obra i/o intervenció arqueològica pública o privada en els elements catalogats i en el seu entorn de protecció requereix l'aprovació prèvia i vinculant per part del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya del corresponent projecte d'intervenció, sens perjudici de la llicència municipal que sigui preceptiva segons la legislació.

L'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro haurà de ser informat de l'inici, evolució i acabament dels treballs, així com de qualsevol troballa que es produeixi.

2. Nivell de protecció PARCIAL. Totes les AEA i els PEA el nivell de protecció parcial es tracta d'una protecció transitòria i temporal, ja que una vegada descobertes s'haurà de valorar si requereix protecció, així com el seu nivell de protecció.

Qualsevol intervenció en les AEA, en els PEA i en els seus entorns de protecció, prèviament a la concessió de llicència d'obres, el promotor haurà d'encarregar a un arqueòleg o paleontòleg un projecte d'intervenció arqueològica o paleontològica que haurà de ser aprovada pel Servei d'Arqueologia de la Direcció General del Patrimoni Cultural i l'Ajuntament de Santa Cristina, per tal de confirmar l'existència del jaciment.

El document ha de contenir la documentació assenyalada a l'article 15 del decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic. El finançament de l'actuació correspon al promotor, sens perjudici dels ajuts que puguin atorgar les administracions públiques.

La Intervenció Arqueològica Preventiva té dues fases:

- a) la realització d'una prospecció o control superficial per detectar possibles restes arqueològiques o paleontològiques.
- b) En funció dels resultats, la direcció de la intervenció arqueològica proposarà l'excavació, control, o actuació que correspongui i haurà de ser validada i autoritzada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Un cop finalitzada una Intervenció arqueològica o paleontològica preventiva l'arqueòleg o paleontòleg que l'hagi dut a terme ha d'elaborar, en el termini màxim de dos mesos, un informe que reculli les principals conclusions de la intervenció. Aquest informe serveix per poder atorgar el permís per al tractament definitiu de les restes arqueològiques o paleontològiques i per tal que l'Ajuntament de Santa Cristina pugui concedir la llicència sol·licitada, amb informe preceptiu del Departament de Cultura.

En la tramitació dels plans derivats i projectes d'urbanització que afectin a AEA i EPA s'haurà d'incloure un projecte en el que es relacionin les mesures necessàries per a la conservació del patrimoni arqueològic afectat, que ha de ser informat favorablement pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Article. 14. **Delimitació dels entorns de protecció**

En tots els elements inclosos en el Catàleg de béns protegits arqueològics i paleontològics es delimita un entorn de protecció que s'assenyala en les fitxes.

En el cas dels PEA i en aquells béns que no tinguin delimitat aquest entorn o siguin troballes recents, es fixa un entorn de protecció d'un radi de 25 metres al seu voltant, fins que no es realitzi un estudi arqueològic que el delimiti definitivament.

Article. 15. **Troballes fortuïtes**

El patrimoni arqueològic i paleontològic que es recull en aquest Catàleg és susceptible d'incrementar-se per la troballa a l'atzar de restes arqueològiques. En el cas de produir-se troballes fortuïtes:

1. si les troballes es produeixen en el desenvolupament d'obres públiques o privades s'hauran d'aturar preventivament aquests treballs -almenys del tram o punt on es situï aquest possible jaciment-.

El promotor i la direcció facultativa de l'obra són responsables solidaris de les obligacions de paraitzar immediatament els treballs, prendre les mesures adequades per a la protecció de les restes i comunicar el descobriment a l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro i al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, en un termini màxim de 48 hores i en cap cas no se'n pot donar coneixement públic abans d'haver informat les dites administracions.

2. si les troballes no es produeixen en l'execució d'unes obres, el particular o col·lectiu que les descobreixi haurà de donar coneixement immediatament a l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro.

Article. 16. Protocol alhora de catalogar nous jaciments o restes arqueològiques descobertes dins el terme municipal

Una vegada comunicat a l'Ajuntament de Santa Cristina la trobada fortuïta de restes arqueològiques o paleontològiques, l'Ajuntament haurà de:

1. Iniciar ràpidament la redacció d'un petit informe on constarà les dades bàsiques del jaciment (nom, situació, coordenades UTM, altitud, localització), el nom del descobridor, data de la troballa i el context de la seva descoberta, l'estat de conservació, una acurada descripció del jaciment, les seves dimensions o extensió, cronologia, materials arqueològics recuperats, la seva importància arqueològica....
2. Amb aquest informe es donarà coneixement de la seva descoberta al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya per tal que puguin iniciar si s'escau, els tràmits per a la seva catalogació i inclusió dins de l'Inventari de Patrimoni Arqueològic de Catalunya.
3. Mentre durin aquests treballs de catalogació i estudi del nou jaciment arqueològic descobert no es podrà fer pública la seva troballa o existència.
4. Si el jaciment es cataloga pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya s'iniciaran els tràmits administratius per tal d'incloure'l dins del Catàleg béns a protegir del POUM de Santa Cristina d'Aro.
5. També s'informarà de la seva troballa a d'altres organismes o col·lectius que treballen dins el massís de les Gavarres o el massís de l'Ardenya-Cadiretes (Consell Comarcal, Consorci de les Gavarres, Consorci del massís de l'Ardenya, ADF.....) per tal que en tinguin constància i el puguin protegir durant la realització dels seus treballs forestals (neteges de sotabosc, obertures de pistes forestals o arranjaments de camins, etc).

Article. 17. Normes per a l'arranjament o ampliacions de camins i pistes forestals

1. Cada cop que un particular, una empresa, un col·lectiu, etc; vulgui ampliar o arranjament un camí o pista forestal, haurà de comunicar prèviament aquest fet a l'Ajuntament i presentar una petita memòria sobre els treballs que es volen dur a terme.
2. En aquest informe hi haurà de constar:

- Explicació del tipus de treballs que es volen realitzar (ampliació d'un camí, arranjamnt o millora de la via, reconstrucció del seus marges, obres de canalització de rieres o aigües pluvials....).
 - Causes que motiven aquesta intervenció.
 - Durada d'aquests treballs.
 - Quin tipus de maquinària es farà servir (maquinària pesada, maquinària petita, eines i treballs manuals....).
 - Plànol amb les zones que es poden veure afectats per aquestes obres.
3. L'Ajuntament de Santa Cristina al seu torn estudiarà cada projecte presentat i consultarà les fitxes del Catàleg i a la pàgina web o Geoportal de Patrimoni Arqueològic de la Generalitat de Catalunya per saber si aquests treballs afecten l'existència i/o conservació d'algun dels jaciments arqueològics que estan catalogats dins el terme municipal de Santa Cristina d'Aro.
 4. En cas afirmatiu, l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro, haurà d'avaluar quin és el grau d'afectació o impacte que tindran aquestes obres sobre cada jaciment i si cal realitzar actuacions per tal de excavar-los, estudiar-los i protegir-los.
 5. Segons el resultat d'aquest estudi es podran autoritzar o denegar els permisos d'obres corresponents ja siguin de forma total o parcial.
 6. Si el grau d'afectació d'aquests treballs respecte un jaciment arqueològic és molt gran, s'haurà de realitzar una excavació arqueològica d'urgència o preventiva abans de començar aquestes obres, per tal de documentar i salvaguardar el jaciment, evitant d'aquesta manera la seva destrucció o deteriorament. Aquesta excavació arqueològica serà realitzada per professionals del món de l'arqueologia (empresa d'arqueologia, museu, universitat...) i les seves despeses seran assumides pels promotors d'aquestes obres o treballs.
 7. Tots els treballs d'ampliació o d'arranjament de camins que es realitzin dins el terme municipal de Santa Cristina d'Aro i sobretot que estiguin situats en una zona on s'hi coneix l'existència d'un jaciment arqueològic catalogat, hauran de comptar sempre amb la supervisió d'un arqueòleg per tal d'excavar, documentar, estudiar i protegir les restes arqueològiques que puguin aparèixer durant la realització d'aquests treballs, ja siguin conegudes o completament inèdites.

Els jaciments afectats actualment per camins són:

AR002	Mas Bousarenys
AR009	Costa d'Alou
AR017	Menhir del Mas Llaurador
AR020	Pedres Dretes d'en Lloveres
AR031	Can Llaurador
AR032	Can Poncet
AR033	Can Tapioles
AR036	Forn del Vidre
AR037	Forn romà de Solius (estructures al mig del camí)
AR038	Jaciment de còdols
AR039	Jaciment de còdols del Camí de Can Duran
AR040	Jaciment ibèric del Camí de Can Duran

AR041	Jaciment romà de Roca de Malvet
AR044	Romanyà de la Selva -nucli antic-
AR045	Sota Roca Rovira
AR046	Serra de l'Anglada
AR051	Plana del Vidre

8. En cas negatiu (si aquests treballs no afecten la integritat o conservació de cap jaciment catalogat i conegut) s'autoritzarà la realització d'aquests treballs i aquests comptaran amb la supervisió d'un representant del propi ajuntament o de l'ADF, que realitzarà visites periòdiques al lloc de les obres, per tal de controlar si apareixen noves restes o evidències arqueològiques que siguin completament inèdites.
9. Si durant la realització d'aquests treballs, els promotors de l'obra localitzen pel seu compte qualsevol mena de jaciment o resta arqueològica, hauran d'aturar temporalment aquests treballs i comunicar aquesta troballa tant a l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro com al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, tal i com estableix la LPCC.
10. D'aquesta manera es podran estudiar i documentar les restes i conservar-les si s'escau.

CAPÍTOL IV NORMES PARTICULARS D'INTERVENCIÓ EN BÉNS SÒCIOCULTURALS I ETNOLÒGICS (ET)

Article. 18. Tipus d'intervenció en els béns sociocultural i etnològic (ET)

Les intervencions sobre els béns socioculturals i etnològics poden ser:

1. **CONSERVACIÓ:** intervenció que té com a objectiu la protecció, el manteniment i la restauració de l'element.
2. **MILLORA:** conjunt d'intervencions físiques que tenen com a objectiu l'adequació o millora de les característiques morfològiques.

Article. 19. Intervencions admeses segons el nivell de protecció en béns etnològics (ET)

Intervencions admeses en els béns catalogats etnològics en funció del nivell de protecció:

1. Nivell de protecció **INTEGRAL**. Únicament s'admeten obres de conservació.
2. Nivell de protecció **CONSERVACIÓ**. S'admeten obres de conservació i millora de l'element sense alterar els valors que es volen protegir.

CAPÍTOL V NORMES PARTICULARS D'INTERVENCIÓ EN BÉNS NATURALS, AMBIENTALS I PAISATGÍSTICS (N)

Article. 20. Regulació dels arbres i arbredes (NA)

Es defineixen com aquells elements del patrimoni natural local, que han estat seleccionats en atenció als seus valors biològics (dimensió, edat, raresa de l'espècie, singularitat de l'exemplar...) i a altres criteris com serien els valors paisatgístics, històrics, socials, culturals, la relació amb altres elements protegits, etc.

Aquesta protecció implica:

- la prohibició de tallar-los o arrencar-los totalment o parcial, així com de danyar-los per qualsevol mitjà (descalçament d'arrels, soterrament de la soca, abocament de productes nocius, pas d'instal·lacions aèries a una distància inferior al radi de la copa més 3 metres,...).
- Excepcionalment s'admetrà el trasplantament, en cas de que aquest es justifiqui per unes millors condicions per al desenvolupament i protecció de l'element i sempre amb un informe favorable dels serveis municipals.
- No es permet l'alteració del seu entorn immediat. En cas de treballs d'urbanització o actuacions en l'entorn que siguin imprescindibles, s'hauran de prendre les mesures de protecció necessàries per evitar danys.
- Per a la realització dels tractaments silvícoles i fitosanitaris que calguin per al manteniment del bon estat de l'arbre caldrà l'autorització prèvia de l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro

Article. 21. Regulació de les basses (NB)

L'objectiu principal de la protecció de les basses del municipi és la protecció de les espècies vegetals i animals que s'hi troben al seu entorn. Per això s'ha d'evitar les següents actuacions:

- Utilització de productes químics nocius al voltant i que per escorrentia acabin contaminant els punts d'aigua
- Abocament de terres fent desaparèixer la bassa
- Permetre l'accés rodat incontrolat
- Abocament de residus
- Introducció d'espècies al·lòctones i invasores
- Destrucció de l'hàbitat en general

Article. 22. Regulació de fonts, mines, recs i sèquies (NF)

La protecció d'aquestes infraestructures històriques i tradicionals destinades a l'aprofitament de recursos hídrics, té com a objectiu tan la conservació de les estructures com l'aflorament de l'aigua i la preservació de l'ambient inicial. Amb aquesta finalitat:

- Es prohibeix modificar els seus elements constitutius i el seu entorn, així com qualsevol alteració injustificada del seu traçat, cabal i qualitat biològica.
- Es potenciarà la restauració dels elements protegits actualment malmesos o que hagin sofert algun procés de degradació

- Es potenciarà l'estudi i difusió de l'existència d'aquests elements vinculats al medi natural.

Article. 23. **Tipus d'intervenció en els béns paisatgístics (NP)**

Amb caràcter general no s'admet ni usos ni cap intervenció que comportin l'alteració dels valors que es volen protegir (moviment de terres, desforestacions, extraccions d'àrids, tals indiscriminades d'arbres, abocaments, obertura d'accessos sense autorització municipal,...).

Les intervencions admeses en béns paisatgístics són:

1. **PRESERVACIÓ:** mecanismes adreçats a salvaguardar els valors naturals, ambientals, culturals, visuals i perceptius d'un element del seu deteriorament o pèrdua.
2. **MILLORA:** evolució de l'element cap a un millor estat.
3. **RESTAURACIÓ:** conjunt d'operacions que tenen per finalitat que la percepció visual d'un element sigui similar o evolutivament concordant a la que componia abans de ser alterat per una activitat humana.
4. **RECUPERACIÓ:** mecanismes adreçats a deturar la degradació o desaparició d'un element o una part, i restituir-los en les seves condicions originals, tot assegurant la seva pervivència en el futur.
5. **VALORITZACIÓ:** el fet de posar en valor els aspectes ambientals, culturals, visuals i perceptius de l'element.

CAPÍTOL V PROMOCIÓ DE LA CONSERVACIÓ I MILLORA DEL PATRIMONI

Article. 24. Promoció

L'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro promourà la conservació del Patrimoni arquitectònic, arqueològic, paleontològic, sòcio-cultural, etnològic, mediambiental, natural i paisatgístic del municipi de Santa Cristina d'Aro

Article. 25. Drets i deures dels propietaris dels béns catalogats

1. Els propietaris, titulars de drets reals i de béns inclosos al present Catàleg tenen dret a:
 - Utilitzar el bé catalogat, amb les limitacions que deriven de la seva protecció.
 - Realitzar les obres que hi són admeses, especialment les que tenen com a finalitat el manteniment de la funcionalitat de l'edifici o la millora de les condicions estructurals o de salubritat.
 - Acollir-se a les mesures de foment i ajut, estipulades per les administracions públiques per tal de complir el deure de preservació, manteniment i conservació.
 - Transmetre els béns catalogats, seguint els procediments legalment establerts, sense perjudici als drets que la legislació atorga a l'Ajuntament o altres administracions públiques en matèria d'adquisició de béns culturals.
 - Sol·licitar a l'administració de la Generalitat o a l'Ajuntament l'admissió de la cessió en propietat dels béns catalogats en pagament de deutes.
2. Els propietaris, titulars de drets reals i de béns inclosos al present Catàleg, tenen el deure de:
 - Executar les obres o les actuacions necessàries dirigides al manteniment del bé en condicions de seguretat, salubritat i ornament públic, així com les obres dirigides a la conservació, la consolidació i el manteniment del bé catalogat (articles 78 i 93 del RPLU i 21, 25 i 29 de la LPCC). L'Ajuntament pot dictar ordres d'execució per garantir la seva preservació.
 - Facilitar la informació que l'Ajuntament requereixi sobre l'estat dels béns i sobre la seva utilització, i en el seu cas, el dret d'accés d'especialistes en patrimoni, depenent de la característica del bé, per procedir-ne a l'estudi i catalogació.
 - Permetre la col·locació de plaques de senyalització patrimonial a les façanes dels immobles catalogats, després d'haver estat degudament informats i assabentats.

Article. 26. Exempció de taxes per llicències d'obres

3. Les obres destinades a reparació, conservació o millora dels edificis o elements integrats en el Catàleg podran estar exemptes de les taxes que, per aquest concepte, estableixen les ordenances fiscals del municipi.

4. Quan a més de les obres directament relacionades amb l'element a reparar, conservar o millorar es realitzin altres obres dins del mateix edifici, caldrà separar, al projecte presentat, el pressupost de cada una d'elles a efectes de l'exempció (que únicament es realitzarà sobre les primeres).

Article. 27. Subvencions per a la reparació i manteniment dels béns catalogats

1. L'Ajuntament podrà atorgar una subvenció sobre l'impost sobre construccions, instal·lacions i obres que es liquidi amb motiu de la reparació o manteniment dels béns catalogats, si s'escau, a través d'una ordenança que ho reguli.
2. L'Ajuntament podrà atorgar altres subvencions amb motiu de la reparació o manteniment dels béns catalogats.

Article. 28. Adquisicions i expropiacions

L'Ajuntament, sense perjudici d'adoptar les mesures que procedeixi, podrà expropiar edificis catalogats en els següents casos:

- Si els propietaris no realitzen les obres preceptives requerides per plans, normes o projectes, d'acord amb l'article 110.1, de la LUC
- Per reiterat incompliment per part del propietari de les seves obligacions.
- Quan estiguin en perill de destrucció o deteriorament, en els termes i circumstàncies contemplats en aquesta normativa.
- També podran expropiar-se els Immobles que formin part de l'entorn d'edificis catalogats que representin causa de risc o perjudici i puguin destruir o minvar la bellesa o seguretat de l'element catalogat.

CAPÍTOL VI ORDENACIÓ DE L'ACTIVITAT MUNICIPAL

Article. 29. Adaptació funcional a les normatives sectorials

1. S'admetran les actuacions d'adaptació de l'edifici a les condicions exigides per les normatives sectorials per al desenvolupament adequat dels usos admesos.
2. Les actuacions que tendeixen a la millora de l'accessibilitat es consideraran de caràcter prioritari.
3. L'adaptació haurà de ser respectuosa amb els valors patrimonials de l'element, que en cap cas podran quedar desvirtuats o compromesos de manera severa.

Article. 30. Disconformitat amb el planejament general POUM

Les edificacions i instal·lacions incloses en aquest Catàleg que presentin alguna disconformitat amb paràmetres edificatoris fixat per la seva qualificació urbanística, no suposarà la consideració de volum disconforme, però les possibles ampliacions sí s'hauran d'ajustar a tots els paràmetres urbanístics de la seva qualificació.

Article. 31. Assoliment de l'edificabilitat prevista pel planejament vigent

De forma general i per als béns catalogats en què el planejament vigent prevegi una edificabilitat superior a l'actual, es desenvoluparan els següents instruments amb l'objectiu d'integrar l'edificabilitat no exhaurida a l'element catalogat:

1. Plans de millora urbana per regular la composició volumètrica i de façanes en sòl urbà consolidat, en els termes que estableix l'article 70.1b de la LUC.
2. Concreció de l'ordenació volumètrica prèvia o simultània a la concessió de llicència d'edificació, de conformitat amb l'article 58.3 de la LUC.

Article. 32. Sol·licitud de llicència per a intervencions en béns protegits arquitectònics i etnològics

1. En qualsevol intervenció que es vulgui realitzar s'haurà de redactar un estudi patrimonial que reculli les característiques pròpies del bé i que contindrà com a mínim:
 - Valoració específica del bé protegit i síntesi de l'evolució històrica que anirà acompanyada d'un estudi sobre les diferents etapes i intervencions realitzades, informació gràfica (fotografies antigues), cartografia (planimetria i ortofotos),...
 - Memòria descriptiva i constructiva de la situació actual del bé catalogat, on hi consti també l'anàlisi dels danys, lesions i patologies, l'estat de l'entorn i els usos actuals.
 - Aixecament planimètric de l'estat actual (plantes, seccions i alçats) i dels detalls d'aquells elements ornamentals, baranes, ràfecs,... que tinguin interès patrimonial
 - Reportatge fotogràfic a color de l'estat actual.

2. La sol·licitud de llicència d'obres dels béns catalogats anirà acompanyada, a més de la documentació genèrica pel tipus d'obres que estableixi l'Ordenança municipal corresponent, de la següent documentació específica:

- Estudi patrimonial segons apartat 1 d'aquest article.
- Justificació de l'acompliment de la fitxa de protecció i la normativa d'aquest Catàleg
- Plànols de detall de la intervenció sobre elements que estiguin protegits com composició, oficis, materials, textures, colors, ... amb el grau suficient de detall per a la correcta comprensió de la intervenció proposada
- En les intervencions en conjunts d'interès els plànols de detall de l'actuació respecte a la resta del conjunt
- Autoritzacions d'altres organismes i administracions competents, sempre que siguin necessàries.

Article. 33. Sol·licitud de llicència per a intervencions sobre obres menors en béns protegits arquitectònics i etnològics

1. Aquelles actuacions que per raó de llur entitat constructiva puguin ser considerades com a obres menors, mantindran aquesta consideració a efectes de tramitació de la preceptiva llicència. No obstant, atès que afecta un bé catalogat, haurà d'anar acompanyada de:

- un estudi patrimonial proporcionat a l'entitat i àmbit de la intervenció
- reportatge fotogràfic en color de l'interior i/o exterior de l'element i del seu entorn.
- Memòria constructiva expressant detalladament els materials i cromatisme de la intervenció.
- Plànols de l'estat inicial i de la proposta si s'escau.

Article. 34. Obres admeses en elements situats en zones de Domini Públic Marítim - terrestre i les seves servituds.

Les obres que es vulguin executar en elements inclosos en aquest Catàleg de béns a protegir que estiguin situats en terrenys de domini públic marítim – terrestre o en les seves servituds de protecció, hauran d'ajustar-se a les determinacions de la DT 4^a de la Llei de Costes.

ACRÒNIMS

AEA	Àrea d'expectativa arqueològica
AR	Béns protegits arqueològics i paleontològics
BCIL	Bé cultural d'interès local
BCIN	Bé cultural d'interès nacional
BPU	Bé amb protecció urbanística
DC	Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
E	Béns protegits arquitectònics
EPA	Espai de protecció arqueològica
ET	Béns protegits sòcio-culturals i etnològics
IPCIPA	Inventari de Patrimoni Cultural Immoble. Patrimoni Arquitectònic / Arqueològic de Catalunya.
IPEC	Inventari de Patrimoni Etnològic de Catalunya
LPCC	Llei 9/1993, de 30 de setembre, Llei del Patrimoni Cultural Català
LUC	Decret 1/2010, de 3 d'agost, Text refós de la Llei d'Urbanisme de Catalunya i llurs modificacions
N	Béns protegits naturals, medi-ambientals i paisatgístics
NA	Béns protegits naturals, medi-ambientals i paisatgístics. Arbres
NB	Béns protegits naturals, medi-ambientals i paisatgístics. Basses i mines
NF	Béns protegits naturals, medi-ambientals i paisatgístics. Fonts
NP	Béns protegits naturals, medi-ambientals i paisatgístics. Paisatge
PEA	Punt d'expectativa arqueològica
POUM	Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Santa Cristina d'Aro
RLU	Decret 305/2006, de 18 de juliol, Reglament de la Llei d'Urbanisme i llurs modificacions
UTM	Sistema de coordenades geogràfiques "Universal Transversal de Mercator". Totes les referències UTM del Catàleg són amb el sistema ETRS89.